Jaar1621

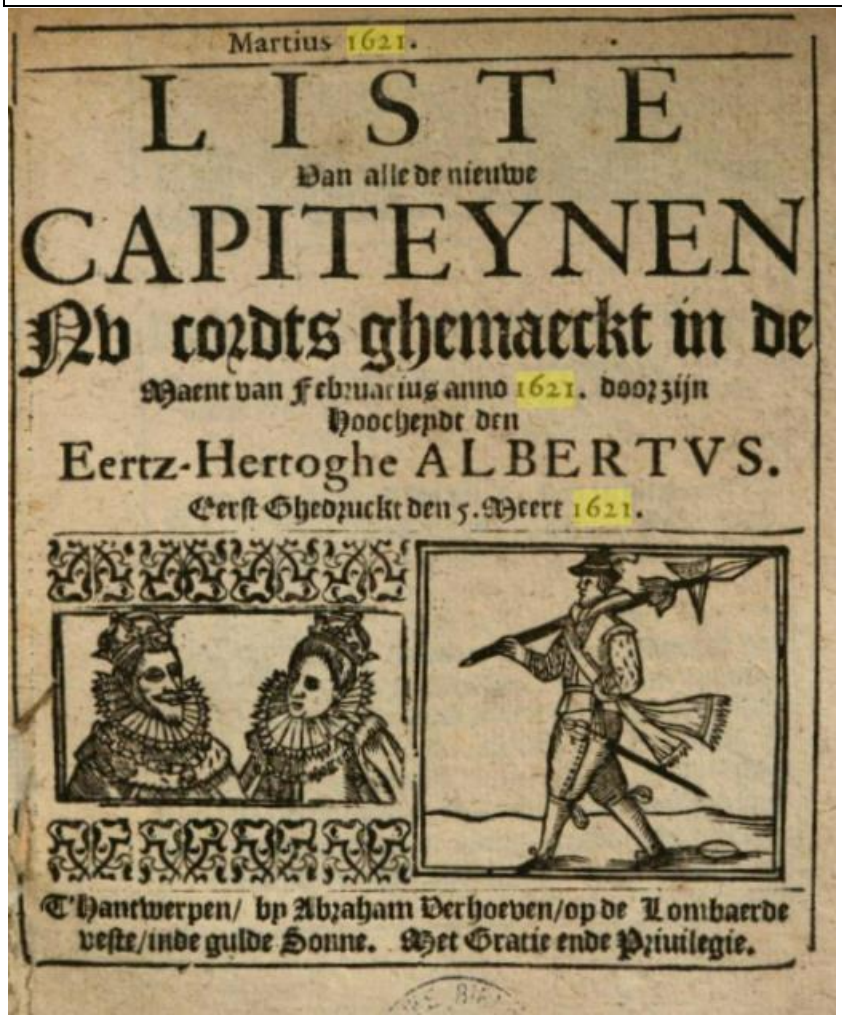
Martius 1621.

LISTE

Van alle de nieuwe

CAPITEYNEN

Nv corts ghemaeckt in de

Maent van Februarius anno 1621. doorzijn

Hoocheydt den

Eertz-Hertoghe ALBERTVS.

Eerst Ghedruckt den 5. Meert 1621.

T'Hantwerpen/ by Abraham Verhoeven/op de Lombaerde veste/inde gulde Sonne. Met Gratie ende Priuilegie.

Inoud
- Daghelicx ondersoeck der conscientie

3 januari 1621 – De halle in de Vlaminckstraat
4 januari 1621 – Verkoop van de Ghervelgatmeulen
23 januari 1621 – Gillis de Roode gaat trouwen met Chrystine Gues -
12 februari 1621 – Den Gouden Pot
15 februari 1621 – De stad koopt een hofstede
26 februari 1621- Slakinge uit de gevangenis
1 maart 1621 – Verkoop van De Swaene
1 maart 1621 – Levering van bier
6 maart 1621 - Bollende int huus ghenaemt 't Kelderken met Frans Bollaert
7 maart 1623 – De bruiloft van Coemelk
Maart 1621 – Einde twaalfjarig bestand
12 maart 1621- Jacob van de Goosteene wordt opgeleid
16 maart 1621 – Eis en artikels tegen Hans en Pieter vande Goosteene
18 maart 1921 – Dood van Philips de derde
24 maart 1621 – Erf langs de schoenhalle verlegd
28 maart 1621 – Drinken onder de hoogmis in de Wildeman
6 April 1621 – Jacobssoone woont op ’t Vroonhof
9 april 1621 – Land in beroerte
12 april 1621 – Een straatbende
19 april 1621 – Huis in de Leverstraat
23 mei 1621 - Een bruynbayde paard
27 mei 1621 – Jacques Babelaere, de brouwer, heeft schulden
16 juni 1621 – Zoenbrief
21 juni 1621 – Franciscus Wydoot pacht Het Reepken
26 juni 1621 – Valentin vande Beke tegen de waard van de Grooten Eecke – messengevecht
Juli – Moord op Jan Maerten filius Carel
12 juli 1621 – Overlijden Albrecht
30 juli 1621 – De Schorsemolen
2 augustus 1621 – Ryckebusch heeft zijn sucrioen niet betaald
9 augustus 1621 – De notabelen van de stad
30 augustus 1621 – **Hop ordonnancie**

2 september 1621 - Losrente van de gasthuismeesters
21 september 1621 - Fourneelketel gekocht
18 oktober 1621 – Sint Lucasdag
23 december 1621 – Molenzeilen niet betaald

Costumen ende usantien vander stede, keure ende jurisdictie van Poperinghe

https://books.google.be/books?id=LMIESDBwmYEC&pg=PT7&dq=poperinghe&hl=nl&sa=X&ved=0ahUKEwiq7o3w4eTaAhUKfFAKHQwnCzIQ6AEILDAB#v=onepage&q=poperinghe&f=false

Historisch verhael alder ghedenckweerdichste geschiedenissen, die ..., Volume 1
Door Nicolaas Jansz van Wassenaar,Barend Lampe

Daghelicx ondersoeck der conscientie - Uit het archief van Van Reninghe RABrugge

DAGHELYCKX ONDER-SOECK DER CONSCIENTIE
EERMEN SLAPEN GAET.

Het onder-soeck der conscientie ghelchiedt op dese naer-volghende maniere.

I. Danckt Godt van sijn vvel-daden.

Vader der barmhertigheydt / o mijnen Schepper / mijnen behoeder / mijnen Verlosser / ick love u met alle de hooghen der Enghelen / ende met dat ghecheel hemelsch hof: ende uyt het binnenste mijnder herten danck ick u dan alle de wel-daden die ghy my ende alle andere menschen / mildelijck / soo naer siele / als naer lichaem / verleent hebt; besonder dese macht ende heden. N. N.

II. Bidt om licht al u macht.

Komt o H. Gheest die hooy-siet het binnenste mijnder sielen / Komt o waerachtigh licht / ende verdrijft de duysterheden mijnder herten / op dat ick sien mach alle mijne ghebreken / ende de selve oprechtelijck haten / ende voort-aen beteren door uwe H. gratie.

III. Onder-soeckt u misdaden.

Overleght by u selven de ghedachten / woorden ende wercken van dien dagh: 1. Aengaende het eerste / oft ghy alle saken ghedaen hebt met eene goede meyninghe / oft ghy de goede in-spraake Godts ghehoor ghegheven hebt / oft ghy u ontgaen hebt in lichtveerdighlijck een ander te oordeelen oft in hoogveerdige ghierige / onsuyvere / nijdighe / grammoedige gepeysens 2. oft ghy ghesproken hebt ijdele / loghenachtige / schimpige / bittere woorden / oft ghe-sworen / u selven beroemt / ghemurmureert / oft achter-klaps ghesproken hebt? 3. Ten derden / oft in uwe wercken iet ghewest heeft tegben d eere Godts / profijt des naesten / ofte uwe saligheydt? oft ghy iet veronachtsaemt hebt dat u officie ende ampt aengaet. Ghy mooght / om breeder kennisse / over loopen de thien ghebooden Godts / de gebooden der H. Kercke / uwe wyf sinnen / etc.

IV. Seght u schult vanden quaden.

O alder-liefsten Vader / dien ick boven al beminne: siet dit is mijne vergheldinghe voor alle uwe wel-daden. Het is my leet uyt gantscher herten ende uyt den grondt mijnder sielen / dat ick uwe aenyndelijcke goedtheydt soo menighmael hebbe verbolghen. Weest my doch barmhertigh / o mijn opperste goedt! o alder-ghenadighsten IESV, vergheest dese ende alle mijne verbolghen sanden / dat bid ick u door alle u sweet ende tranen / door de doornen ende slaghen / door u cruys ende wonden / door alle uwe barmhertigheden!

V. Voortaen van sonden vvacht.

Ende waerom sal ick voort-aen noch sondighen? waerom sal ick mijn lichaem ende siele: het bloedt Christi ende sijne wonden; den hemel ende alle mijn goedt wederom verquisten? Verre sy dit van my / o mijnen Godt / o liefhebber der sielen! Ick sal mijne wanden / dat is / mijne sonden bervolghen / ende onder mijne voeten treden / betrouwende op uwe verdiensten / o Heere IESV, ende op uwe H. gratie. O alle ghy inwoonders des hemels komt mijne sondighe siele ter hulpe: bysonder ghy o alder-ghenadighste Moeder der barmhertigheydt / die niemandt en verlaet: ende ghy / o Enghel mijnen bewaerder / ende alle mijne Patroonen / in welcker teghenwoordigheydt ick voor my neme dese N. sonden te beteren / ende sulcke N. oorsaken te schouwen / sijnde voorts bereedt ter eeren Godts dese dinghen N. te doen / ende die N. over-komende te lijden.

S. Chrysostomus in PSAL. 50.

Eer den slaep u over-komt / brenght te voorschijne den boeck uwer conscientie / ende over-denckt uwe sonden / ist dat ghy iet in woorden / oft wercken / oft ghedachten mildaen hebt.

Op de wijse:

'K gheloove van in eenen Godt.

Handelinghe ende onder-wijsinghe der conscientie.

I.

a S. Augus. de verâ re-lig. c. 14.

b S. Tho. 2. q. 88. a. 1. & 2.

c S. Thom. ibid. & Bellarm. lib. 1. de amiss. grat. c. 11.

d Tolet. sum. l. 4. c. 3.

e Soarez to. 4. disp. 30. sect. 4.

f Idem t. 2. disp. 25. sect. 3. n. 38.

g Lopez 3 p. inst. cap. 32. q. 2. ex boto in 4.

h Gerson p. 2 tract. de remed. pusill. & tract. de diuers. diab. tentat.

i Idem p. 3. de diuers. diab. tentat.

IV.

V.

CENSVRA.

Alsoo mer eene kleyne handt vvordter veelgoedts gheleert, ende daerom vinde ick goedt dat dese handelinghe ghedruckt vvorde. Binnen Ghendt, den 12. Ianuarij 1621.

Jacobus Episc. Gandens.

TOT GHENDT, By Cornelis vander Meeren in den soeten naem Jesus. ANNO 1621.

Uit het archief van Van Reninghe RABrugge

3 januari 1621 – De halle in de Vlaminckstraat - Halmen

En halmdaeghe de iide lauwe 1621 – present burchmeesters ende schepenen
Jacques Floor heeft gecocht
jeghens **Nicolais Babelaere** als machtich by procuratie over Clays zijne zoone,
een vage erffve met alle de materalen daeropstaende ende ligghende geleghen inde Vlaminckstraete
Aboutterende van oosten de selve straete, van zuuden **Christiaen Mannen,**
van noorden de 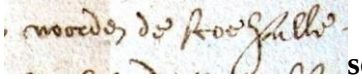 **scoehalle toebehorende den abt,** heere deser stede
Van oosten met een happe ande presbiterie van St. Bertins ende dit omme viij schele te godspenninck
Te lyffcoop xij pnd l schele
Voor principale coop de somme van veerthien ponden vlams gereet ghelt metten halm

Belovende vorts by vercooper garrant naer costume
Alzoo de vernomde Nicolais Babbelaere met overlegghinghe procuratie hebben mijn heere vernompt hem dit geordonneert te brenghen binnen drie maenden naer date deze twelcke hij heeft belooft.

4 januari 1621 – Verkoop van de Ghervelgatmeulen - Renten SAP 397

Compareerden in persone **Domyn Vandermuelene ende Antheunis Massaeu filius Zars,**
te kennen gevende hoe dat zij schuldich gebleven zijn
an **Pieter van Houtte ende Bossaert Ley**,
de somme van een hondert zessentwyntich ponden grooten vlamsch
over den coop van eenen **wyntmuelen met den wal ende huiseken** medeghaende
ghenaempt den **Ghervelgatmuelene** staende ende ligghende neffens deser stede,
reste van meerder somme al volghende den coop ende onterfvenesse danof hedent date deser ghedaen, staende te betaelen by sulcke payementen als daerby breeder gheseyt is omme wanoff de voorseyde vercoopers wel ende ghetrouwelick te betaelen ende versekeren, zoo hebben de voorseyde Domyn ende Antheunis, comparanten daertoe verbonden ende speciael verobligiert, ter acceptatie vande voornoemde **Pieter van Houtte**,
metghaeders de huysvrouwe van de voornoemde **Bosschaert** over den selven haeren man ten desen present, den voornoemde muelen met den wal ende huisinghen daermede gaende, zoo voorseyt is omme by ghebreke van betaelinghe vande voorseyde resterende somme ende payement, zonderlynghe de selve somme, te verhaelen ende recouvreren al naer de costume deser stede in ghelycke gheuseert
Actum present Niclolays VandenDoene, Franchoys Kerne ende Pieter van Daele, schepenen den vierden lauwe sesthienhondert eenentwyntich

23 januari 1621 – Gllis de Roode gaat trouwen met Christine Gues - SAP 397

Alzoo huywelick apparent was te gheschieden tusschen **Gillis de Roode filius Gillis ende Crystine de dochter van Anchiel Gues**
achtervolghende ende d'ordonnantie van Onse Moeder de heilighe catholicke kercke -
zoo ist dat den selven Gillis gheadsisteert met Gillis de Roode d'oude zynen vader ende Roger ende Michiel de Roode - pastoor van Onse Lieve Vrauwekercke ende prochie deser stede ter eender zyde -
ende de voornoemde Crystyne Gues ghadsisteert met Adriaen Gues haeren broeder ende Jan Quaghebuer haeren oom ende voocht - ter andere
voor eenighe trauwe belofte ofte meltschap by vorme van huwelicksche voorwaerde ondersproken ghestipuleert ende ghecontioneert hebben tgonne hier naer volght -
te weten zoo verre alles den voornoemde Gillis de Roode filius Gillis quame naer consumatie vanden voornoemmde apparenten huuwelick t'overlyden voor de voornoemde Crystyne zyne toecommende huysvrauwe -
zonder kyndt ofte kynderen achter te laeten van beede haerlieder lichaemen gheprocreert -
dat in zulcken ghevalle de selve Cristyne sal haerlieden behouden ende proffyteren alle de goedynghen - roerende ende onroerende –
by haer ten huuwelick ghebrocht ende die haer gheduerende tselve huuwelick ghesuccedeert werden ende toedien noch vichtich ponden grooten vlamsch -
vuten goede vande voornoemde haeren toecommende man ende zoo verre als de voornoemde Crystyne quame t'overlyden voor den selven Gillis zonder kynderen achter te laeten als vooren -

zoo zal alle het goet thaeren sterfhuyse bevonden ghedeelt zyn volghende de costumen deser stede volghende welcke costume zal oock ghedeelt zyn -
alle het goet dat gevonden zal zyn ten sterfhuse soo van den eenen als vanden anderen vande zelve apparente conjoncten -
zoo verre als zy stervende kyndt ofte kynderen achter latende gheprocreert van hemlieden ghemeene lichamen als vooren -
ende omme by den voornoemde Gillis de Roode doude te bewysen d'affectie die hy den voornoemde Gillis zynen zoone draghende is -
zoo ist dat hy Gillis de Roode d'oude belooft metten selven zynen sone te gheven in voorderynghe van huuwelicke -
de somme van twee hondert ponden grooten vlamsch
Ghedaen present Fransoys Kerne ende Cornelis Pyerens de jonghe - schepenen
den xxii january xvjc eenentwyntich

12 februari 1621 – Den Gouden Pot - – Renten – SAP 397

Nicolais de Pus, compareerde in persoone –
kent wel ende deuchdelick schuldich te zyne an Maillaert vande Goosteene
ten desen present ende accepterende
de somme van sevenentsestich ponden grooten vlaemsch
procederende van coope ende leveringhe van ghetauwet leere by slote van rekenynghe –
belovende de selve somme te betaelen by twee payementen
te weten thien ponden grooten binnen vier maenden naer daete deser
ende de resterende seventenvichtich ponden grooten
binnen acht maenden naer tvallen van tvoorseide eerste payement
wesende xij february int jaer xvjc tweeëntwyntich
ende omme den voornoemde Maillaert wel ende ghetrauwelick te bewaeren ende verzekeren – zoo heeft den voornoemde Nicolais eersten comparant,
daerinne verbonden ende speciael verobligiert –
zoo hij doet by desen thuus daer hy presentelick inne woondt
ghenaemt **den gouden pot**
staende ten houcke vande Noortstrate deser stede
metghaders de twee cleene huusekens daeranne inde Potterstraete hem toebehoorende
van zuut en de selve Noortstraete, van noorden ende westen derfve van Jacques Floor – van zuuden de selve potterstraete
Omme by ghebrecke van betaelynghe vande voorseide somme ende elck payement deselve daeranne te verhaelen ende te recouvreren al volghende de costuen deser stede ghelycke gheuseert
Actum present Jan Fobert, burghmeesters ende Jaecques Wyts, schepenen
Den xij de february xvjc eenentwyntich

15 februari 1621 – De stad koopt een hofstede - Halmen

Ten halmdaeghe den xv february 1621 in presentie van burchmeesters ende schepenen

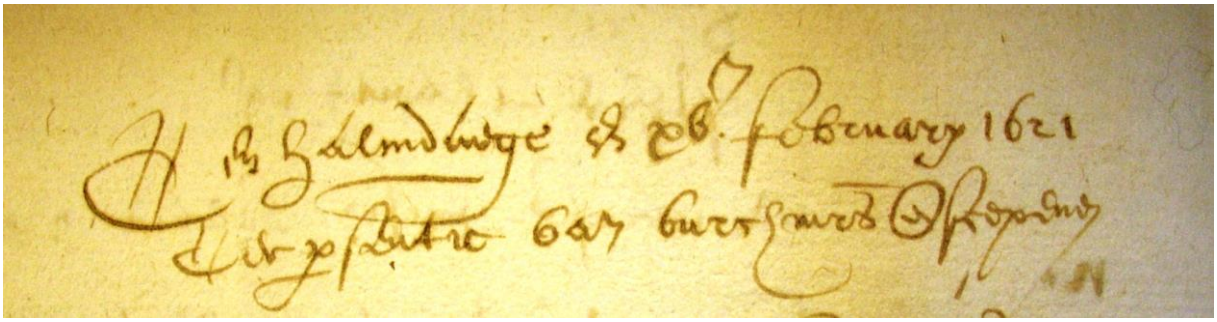

Burchmeesters ende schepenen deser stede
hebben gecocht ten profytte van de vernoemde stede
jegens de wedewe van **Christiaen Liebaert**, geasisteert met **Maillaert Vangoosteene**, in desen haeren bystaenden man
een hofstede met alle de groene ende drooghe cathyelen daer op staende, groot van lande onderhalff ghemet geleghen inden Eeckhouck deser stede in dese jurisdictie
aboutterende metten northede ende westsyde de Crombeeckstraete
doostzyde ende zuutende de hofstede van de gasthuuse der stede welcke partie is belast in een losrente den penninck xvjde an xv pond parisis tjaers
vorts zuuver ende onbelast goet ende jeghens vj schele te godspenninck
te lyfcoop vij pond ende voor principaelen coop de somme van sessenvyftich ponden grooten vlams emmers in gereet gelt boven een dobbelen ducaet 18 pont parisis weert, voor de vercopeghe een hoftcleet
aldus ghehalmpt ende erffven daete als boven

23 januari 1621 – Gillis de Roode gaat trouwen met Chrystine Gues - SAP 397

Alzoo huywelick apparent was te gheschieden tusschen **Gillis de Roode filius Gillis ende Crystine de dochter van Anchiel Gues**
achtervolghende ende d'ordonnantie van Onse Moeder de heilighe catholicke kercke -
zoo ist dat den selven Gillis gheadsisteert met Gillis de Roode d'oude zynen vader ende Roger ende Michiel de Roode -
pastoor van Onse Lieve Vrauwekercke ende prochie deser stede ter eender zyde -
ende de voornoemde Crystyne Gues ghadsisteert met Adriaen Gues haeren broeder ende Jan Quaghebuer haeren oom ende voocht
ter andere
voor eenighe trauwe belofte ofte meltschap bu vorme van huuwelicke voorwaerde ondersproken ghestipuleert ende
ghecontioneert hebben tgonne hier naer volght-
te weten zoo verre alles den voornoemde Gillis de Roode filius Gillis quame naer consumatie vanden voornoemmde
apparenten huuwelick toverlyden voor de voornoemde Crystyne zyne toecommende huysvrauwe
zonder kyndt ofte kynderen achter te laeten van beede haerleider lichaemen gheprocreert
dat in zulcken ghevalle de selve Cristyne sal haerlieden behouden ende proffyteren alle de goedynghen roerende ende onroerende by haer ten huuwelick
ghebrocht ende die haer gheduerende tselve huuwelick ghesuccedert werden ende toedien noch vichtich ponden grooten vlamsch -
vuten goede vande voornoemde heren toecommende man ende zoo verre als de voornoemde Crystyne quame t'overlyden voro den selven Gillis zonder kynderen achter te laeten als vooren
zoo zal alle het goet thaeren sterfhuyse bevonden ghedeelt zyn volghende

de costumen deser stede volghende welcke costume zal oock ghedeelt zyn
alle het goet dat gevodnen zal zyn ten sterfhuse soo van den eenen als vanden anderen vande zelve apparente conjoncten
zoo verre als zy stervende kyndt ofte kynderen achter latende gheprocreert van hemlieden ghemeene lichamen als vooren
ende omme by den voornoemde Gillis de Roodedoude te bewysen d'affectie die hy den voornoemde Gillis zynen zoone draghende is -
zoo ist dat hy Gillis de Roode d'oude belooft metten selven zynen sone te gheven in voorderynghe van huuwelicke
de somme van twee hondert ponden grooten vlamsch
Ghedaen present Fransoys Kerne ende Cornelis Pyerens de jonghe - schepenen
den xxii january xvjc eenentwyntich

26 februari 1621- Slakinge uit de gevangenis – Renten – SAP 397

Mahieu Herman zynde ghearresteert by den ampman deser stede ende alhier ghedetineert in vanghenisse ten verzoucke van **Jan Bouve** omme betaelynghe vander somme vijfendertich pont vyf schellynghen parisis – heeft beloofttt ende belooft by desen omme te gheraecken tot slaekynghe van zynen persoon vanden selven arreste de selve somme anden selven Bouve ten desen present te betaelen met de costen van dien selven arreste bedraeghende tzaemen met dien rechte van dese verkentenisse, xxxv j schele parisis binnen den tyt van vyf weeken naer date deser waer inne den selven Herman comparant by ons schepenen onderghenoempt met zynen consente ghecondempneert is ende dese tzynen alste ghewesen executoire talder justitie
Actum present Wyts, Daele ende Jacobsone, schepenen
Den xxvj febraury xvjc eenentwyntich

1 maart 1621 – Verkoop van De Swaene – Halmen

Ten halmdaege den 1 maert 1621 present burchmeesters ende schepenen

Renault Merlebeck
heeft gecocht jeghens **Jacques Melis ende Jennine** zyne huusvrouwe een huus erffve ende catheilen ghenaempt **de Swaene** metgaeders noch de vyff deelen van seker erffve neffens daer an, streckende zuut ende noort, tzuutende op de yperdam couter, tnortende de heere van Ste. Bertens, de west zyde langs de schipvaert – oostzyde Boudewyn Bueten ende dat omme xl schele te godspenninck
te lyffcoop xxx pond parisis
voor de aerme van st. Bertens xxv pond parisis ende van ghelick xxv pond parisis voor de armen van St. Jans
voor thofcleet l pond parisis ende voor principaelen coop vierentwyntich hondert gulddene te betaelen zeven hondert gulden ter erffachtigheyt
vorts de rsteredne achthienhonddert gulden by den verghaele payement wel verstaende het leste paiement van drie ocster dach van maerte toecommende jaer 1622 zes hondert gulden ende vorts van jaere te jaere tot de volle betalinghe
tselve goet is zuuver ende onbelast gereserveert theerlicke rentjen ende dit al ten laste vande

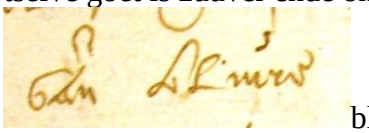

blivere
naer dien moet den vercooper de achterstellen ….

1 maart 1621 – Halmen

Ten selven halmpdaghe
Andries Rebaut heeft gecocht
jegens **Jan Fobert**, machtich by procuratie over **Pauwels Boel**,
hoir universael over **Sara Pelters**, sijne erste huusvrauwe gepasseert voor notaris bynnen Amsterdam ende Gertrude de Mostaert van date vanden xxviij january 1620 alhier gesien ende geleesen
Item over **Hendryck Vlaminck ende Marie Pelters** zijne huusvrauwe by de selve den voornoemde Boel ghearutorissert by procuratie van substituie ghepaseert voor Jehan Boudwyn, notaris bynnen der stede van Rocelle by den voornomde Mostaert gesien ende ghelesten,
beckennende by zyne procuratie alhier ghesien ende gheleesen
te weten een behuuse hofsteede groot van lande neghen gemeten drie vierendeel x roeden ghelegen inden **Haghebaerthouck** neffens ande hofsteede van daeldinghen van **Joos Bortier** ende byde selve gebruuct de landen by de cooper wel bekent
Aboutterende de seede metten zuutende tbeleetstraetgen – noorden daeldinghen van Schevele dostzyde tlapperstraetgen, de westzyde de hofstede van daelderngen van Joos Bortier, aldaer scheeden op eenen eick ende de tronckwilghen ende dat omme viertentwyntich ponden grooten vlaemsch - zuuver goet voor zuuver gelt, gereet met den halm – welcke pennynghen zyn bewezen te betaelen aen sieur Jan Baptist Cocquel tot Antwerpen als hem overgestelt ende by de cooper belooft te betaelen welck partie is belast by ses pnd parisis tsjaers den penninck xvjde ten proffytte van daldinghen jan van Doorne, verchtert hoymaent laesleden drie jaeren
Aldus gehalmpt over erffve
Present de voorgaende ende ter daghe als vooren.

1 maart 1621 – Levering van bier – Renten – SAP 397

Jan Luycas filius Jacobs compareerde in persoone –
kent ende belydt wel ende deuchdelick schuldich te zyne **Jacob de Lansheere**
ten desen present ende accepterende
de somme van twyntich ponden grooten vlaemsch procederende van **leverynghe van byere**
rest boven alle betaelynghe daerop ghedaen
ende dat by accoorde ghedient – date deser tusschen hemlieden ghemainteert
belovende de selve somme te beaelen van hedent date desere ende een jaer al teenen payemente consenteerende hy Lucas, eerste comparant, derinne ghecondempneert te zyne ende dese tzynen laste ghewesen executoir dien volghende hebben wij schepenen ondergehnompt dien sleven Lucasdaerinne ghecomdempneert ende dese tsynen laste ghewesen executoir alzoo wy hem condempneren ende wysen executoir by desen.
Actum present Nicolays vdner Doene ende jan Jacobssone d'oude, schepenen
Den jste maerte xvjc zeventwyntich

SAP 121a - nuimmer 26
7 maart 1623 – De bruiloft van Coemelk

Extraict van proceduren vut trolle van boeten onderhouden voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe waerinne onder andere staet
tnaervolghende

upden xviij july 1610

Jan Mazeman de jonghe ende den bailliu causa officy heescher vander boete van twee hondert guldenen ene interdictie van zynen styl
voor den tydt van een jaer als hebbende laeten volghen **twee tonnen groot bier** jeghens de bruyloft vande dochter van Mahieu Coemelck zonder
billiet ende dienaers contrarie tstatuut met costen.
11 mei 1622
burghmeesters ende schepenen voor recht te doene, ordonneren partien te vergaderen met arbieters hinc inde - aan beide kanten - te verkiesen
de kerckmeester
van Ste. Bertins daernaer gheroupen omme de zaecke af te legghen int vriendelick ist doenelick daer niet recht
actum den xj de 1622
Indien partien niet en accorderen tadvys is de zaecke t'amiseren met rechtgheleerde
accoord by de verclaerse van verweerder
actumm vij maerte 1623

Maart 1621 – Einde twaalfjarig bestand - Uit de Chronycke van Vlaenderen – 1736 – Wydts

Met de maendt van maerte is ook geeyndigt het twaelfjaerig bestandt tusschen den koning van Spagnie, de Aertsherogen en de vereenigde Staeten, wanneer men wedersijdts even grooten toestant sag maeken tot het hernemen vanden oorlog.
De staeten van Gelderlandt maekten een ordonnantie, by wlecke sy bevolen, dat voortaen niemandt op landtsdagen sal mogen verschynen, ten zy eedt ghedaen hebbende, dat hy den koning van Spagnie, d'Aertsheroghen en haer an-enhangers voor vyanden verkende, en verkennende te zijn van de ghereformeerde religie, geen sauvegarde hebbende van den vyandt.
Dit geschiede ter oorsaeke dat sy hadden ontdekt een verraedt op de stadt Tiel, de welcke de verraeders hadden voorggenomen te vereren aen haere hoogheden, selfs voor dat het bestadnt wierdt getroffen. Ende het bestandt geëyndight zijnde, hebben de selve hunnen voorslag willen in't werck legghen, maer wierden ontdekt, en ook als landtverraeders gestraft.

De spanningen en de oorlog tussen Holland en de Spanjaarden kunnen opnieuw beginnen. In Februari 1624 vallen de Spaanse troepen de Veluwe, Drente en Overijssel binnen. Ze bedreigen Breda.
Op de 10de juni 1624 komt er een alliantieverdrag tussen kardinaal Richelieu ende Verenigde Provinciën tegen de katholieke Nederlanden en Spanje tot stand. Enkele dagen later sluit Engeland zich bij dit verdrag aan.
De oorlog is nooit ver af.
Op de 2de juni 1625 valt Breda en komt deze stad in de handen van de Spanjaarden.

6 maart 1621 - **Bollende int huus ghenaemt 't Kelderken met Frans Bollaert** - sap 121a - nummer 25

Intendit omme den bailliu ampman ende kerckmeesters van Sinte Bertins heeschers jeghens meester Adriaen Gheis verweerder
voor myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe
j

Inden eersten is notoir ende warachtich dat eenen yeghelicken verboden ende gheinterdiceert es eenen anderen te griefven ende quetsen tot loependen bloede upde boete van xxx pond parisis by daeghe ende by nachte dobbel, blyckende by t'extraict vut de ghedecreteerde costumen hiermede gaende.

ij

Dies nietjeghenstaende theeft belieft den voornoemde verweerder upden iij augusyt 1620 laetsleden **bollende int huus ghenaemt 't Kelderken met Frans Bollaert**
jeghens den zelve Bollaert te maecken woorden ende de zelve Bollaert met een scheers te infereren eene oopene wonde in zynen handt met effusie van bloede.

iij

Waeromme den voornoemde verweerder byde heescher gheactionneert zynde heeft den verweerder ontrent sheescher ansech admitterende hem daeruppe ter preuve.
omme welcke preuve te doene beliefve uwe edele te hooren ende up eedt t'examnieren de persoonen alhier ter marge of tijde artickel van dese
intendit niet warachtich en is.

Janne Coriels - Maeyken de dochte van Augustyn van Damme - meester Philippe Winnebroot - fans Bollaert - Catheline de Moor.

Beliefve voorts uwe edele t'examineren de ghemrghineerden **- Frans Bollaert** - den verweerder ter causen vande illatie vande voroseiee wonde met hem
niet gheaccordeert en es.
Beliefve voorts uwe edele de voorseide ghetuughen te hooren upde redenen ende circumpstantcien van hemlieden wetenschap daertoe dienende.
Mids welcken de voornoemde heeschers concluderende, tenderen ten fyne dat den verweerder by ulieden heeren sententie diffinityfve ende over recht
ghewyst ende ghecondempneert wert dheescher te betaelen over de boete vande voorschreven quetsure de somme van dertich ponden parisis,
metghaders inde costen vande processe utterlick, etc.

Catheline de Moor, jonghe dochter ten huyewen - oudt xxj jaeren ofte daerontrent, - oorconde ghedachvaert ende gheexamineert upden voornoemde intendit -
affirmeert by ende
warachtich te zyne dat ten daeghe binnen zynen intendit vermelt meester Adriaen Gheix ende Frans Bollaert questie hadden inde bolltrae ende jeghens
elckanderen vochten twelcke hoorende de deposante van binnen den huyse ende buuten commende zach de zelve conflictanten up elckanderen
legghen ende daernaer vn elckanderen gheschiden zynde, zach de deposante dat Frans Bollaert voornoemde ghequetst was in zyn handt met effuse van
boede - welcken Frans zeidedat den voornomden meesteer Adraien tzelve ghedaen hadde ende wiert daernaer den scheers ghevonden int hof vande weduwe
Jacob Roulens twelcke ten huyse vande deposantes moeder ghebrocht wiert - zecht toedien dat den voornomden Bollaert voor tvoorseide
ghevecht niet ghequetst en was
sluytende daermede haeren depositie - present Frans ende Jan Folcke, schepenen den vj de maerte 1621.

Meester Philips Winnebroot - oudt 27 jaeren ofte daerontrent - chyrurgien van zynen stile, ghedachvaert ende gheexamineert als voroen,
affirmeert by ende dtt meester Adriaen Gheix
alhier ende Frans Bollaert ten voorseide daeghe questie jeghens elckanderen hadden ende vochten inde boltrae ende dat alsdan den zelve meester Adriaen

zyn schers vut track ende tzele ghevecht ghepasseert zynde zach hy deposant dat den zelve Bollaert in zyn handt ghequest was met opene wonde
ende effusie van bloede twelcke niemandt geconde daervan den voornomden verweerder vandien dat niemandt anders aldaer gheweere en track nochte metten
ghevechte ghemoyt en wiert
sliutende daermede zyne depositie present Andries Rabaut burghmeesters ende Frans Keerne, schepene den viijde maerte 1621.

Janne Corteels filia Mihciels jonghe dochter te huywen - oudt 24 jaren ofte daerontrent - oorconde ghedachvaert ende gheexamineert
zecht een deel ghesien thebben vanden ghevechte gheschiet te voornoemde daeghe tusschen meester Adriaen Gheix alhier verweerder
ende frnas Bollaert inde boltra int kelderken ende als de zelve meester Adriaen ende Bolllaert ghescheiden waeren van elckanderen
zach de deposante dat de zelve Bollaert opstaende ghequetst waer in zyn handt met opene wonde ende loopende bloet den wlecken daer te vooren
niet ghequeteste was, niet hebbende de wonde zien infureren presumerende niet min vut de voorseide redenen dat meester Adriaen vornomet tzelve
ghedaen heeft
sluytende daermede haeren depositie present frans Folcke schepenen den viij maerte 1621
Frans bollaert jonckman te huywen - oudt xxvij jaren ofte daerontrent - oorconde ghedachvaert ende gheexamineert alsvooren
affirmeert ande t'inhoudt vanden tweeden artikcle vanden coornoemde intendit inde vormen ende manieren warachtich te zyne.
Smluytende daermede zyne depositie actum present Doene ende Fosse, schepneen den ix maerte 1621

Mayken de dochtere van Augustyn van Dampe wesende ongheuwet - oudt xx jaeren ofte daerontrent - oorconde ghedachvaert ende gheexamineert alsvooren -
affirmeert by ende dat zy deposante heeft zien verchten jeghens elckanderen Fran Bollaert ende meester Adriaen Gheix den voornomden
daeghe ende plaetse ende zach alsdan den zelve meester Adriaen alhier verweerder zynen cockere trecken vut zyne uppercousen ende
daer naer zyn schers vut de zelve cockere ende heeft oock meester Philips Winnebroot tzelve scheers zien
vut de handt vanden zelve verwerder naer dat de zelve conlictanten van anderen ghescheiden ende upghesttaen waeren als wanneer
Frans Bollaert een wonde hadde an zyn een handt met effusie van bloede - welcke wonde de deposante niet en heeft zien insureren - presumerende
niet min dat den verweerder tzelve ghedaen heeft vut de redenen voonoemt - present Fobert burgmeester den 24 maerte 1621

SAP121a - 12 maart 1621- Jacob van de Goosteene wordt opgeleid – Gouden Hoofd

Aen mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
Supplierende vertoocht in alder oodmoet ende reverentie **Pieter vande Goosteene** inwonende ceurbroeder deser stede,
soo dat hij smaendaschs viij deser maendt ontrent den neghen heuren inde nacht,
wesende te bedde ghehoort heeft groot gheruchte voor zijne deure ofte darontrent,
hoorende onderanderen **Jacob zijnen broeder** rouppen om den deposant,

twelcke byden deposant verstaen es ghecommen in zijn hemde onghecleet tot an zijne deure, de welcke oopen ghedaen hebbende,
zach den supplieant de dienaeren vande heerre deser stede slaen op Jan ende Jacob zijne broeders met stocken ende hallebaerden,
by laste vande bailliu deser voorseide stede, leedende de voornoemde dienaren de voorseide suppleanten broeder ghebonden ghevanghen twelcke byden suppleant bemerct es vut zijn huus ghegaen - ongecleet ende onghewapent, -
vraghende ande voornoemde bailliu wat de voorseide zijne broeder misdaen hadde,
dat hy hemlieden hadde ghevanghen ende leide ghebonden als wanneer de dienaeren voorseit by laste vande zelve bailliu al te hoope met hemlieden stocken ende hallebaerden upden suppleant ende zyne broeder gehesleghen hebben,
zoo dapperlick dat zy niet en wisten waer berghen zoo blyct byde informatie preparatoire ghevoucht met de requeste van Jan zijne broeder,
zynde alzoo daernaer de voornoemde bailliu ende dienaeren vande suppleant ende zijne broeders ghescheeden –
daernaer opden xj deser voroeide maendt heeft den zelve bailliu met eenighe zijjner dienaeren ende met twaelf soldaeten ende meer ghegaen tot inde huuse ende herberghe van **tgouden hooft**
binnen desr voorseide stede alwaer hy de suppleant ghevanghen ghenomen heeft
ende by de voorseide soldaeten ghedaen leeden **inde vanghenesse inde gaeyole**,
alwaer hy noch jeghenwoordelick ghedetineert is,
zonder yemandt nietmeer zijne moeder als andere te moghen spreken,
cause dat den
suppleant hem es keerende an uwe edele –
biddende zeer oodmoedelick de zelve ghedient zy den suppleant te slaecken vande voornoemde vanghenesse
ten minsten up cautie juratoire ende fide jussoire, te meer ghemerct dat blyct van tgonne voorschreven, ende zult wel doen.

Comparerende voor mij onderschreven notaris publicque present, de ghetuughen hier naer ghenaemt in persoone **Andries Liebaert**,
inwoonende ceurbroeder ende schoemaeker deser stede,
oudt xxx jaeren ofte daerontrent, oirconde, ghevraecht op zekeren intendit by Tanneken de weduwe van Jan vande Goosteene, mij overghegheven,
zecht ende affirmeert bij eede daertoe ten heiligen ghestaeft, dat hij staende voro de deure van Christiaen Bollaert op en viij maerte laetstleden 1622 ghevonden heeft Jan vande Goosteene filius Jans, metghaders Andries ende Jacob van de Goosteene ghebroeders, daertoe voughende voor de gherechtighe waerheyt,
dat hij in zeker ghevecht aldear ten zleven tyde gheschiet –
zonder oprechtelick te weten tusschen wyen, - nyet en heeft ghesien, dat de voornoemde Jan vande Goostene, em met tzelve ghevecht zoude int misnte ghemoeyt
hebben, nochte oick ghesien dat de voornoemde Jan,
aldaer eenich gheweire - ter assistentie van Andries vande Goosteene voorseit - zoude ghetrocken hebben, zoo langhe als hy oirconde by de voornoemde personen gheweest es - naementlick vanden eersten totten latsten toe –
ende redene van zyne scientie zyn, dat hy
deposant, Jan ende Jacob vande Goosteene vande huuse vande voornoemde Christiaen Bollaert met hem gheleet heeft tot zyn deposants huuse alwaer zy tzamen droncken **een stoop ynghels bier**, sluut hier mede zyne depositie - toirconde ondergheteekent Andryes Everaert met zyn handteeken er neffens.

Compareerde ghelycken **Christiaen Bollaert**, schoelapper van zynen handele, oudt xliij jaeren ofte daerontrent, oriconde ghevraecht, op d'articklen vanden zelven intendit –
zecht ende verclaet op zyn mannen waerheyt dat hy ghesien heeft opden viijde maerte vande jeghenwoordighe jaere 1621 –
Maillaert Liebaert ende Andries vande Goosteene onder anderen werstelen ende vechten - daertoe voughende dat hy gheduerende tzelve ghevecht, nyet ghesien en heeft
dat Jan vande Goosteene filius Jans
hem ter minste met tzelve ghevecht soude ghemoeyt hebben, nochte en zch alsdanne den voornoemde Jan eenich gheweire treckende,
omme den voornoemde Andries te assisteren,
tzelve wetende, als byden zelven ghevecht gheweest hebbende vanden beghinne totten laetsten toe - sluut hiermede zyne depositie - toirconde onder gehteekent by laste Christiaen Bollaert met zyn marcq daer tusschen staende.

Jan Stavele filius Pieters, schoemaekere van zynen ambachte, woonende met zyn vader ende jonckman te huwen - oudt xxij jaeren ofte daerontrent –
zecht ende affirmeert op zyn eedt daertoe behoirlick bij mij benaemt - dat hy opden achsten maerte 1621 voorseit wesende maendach was staende **opde groote steenbrugghe**
deser stede,
clappende jeghens Jaenken dhuusvrauwe van Jan Queval de jonghe,
hoorende groot gheruchte ontrent den huuse van **Jacob Roens ende Pieter vande Goosteene**, opden Yperdam couttere
ende middelertyt aldaer stont es by hem deposant ghecommen de bailliu deser stede –
die vertrock vande zelve gheruchte,
met zyne dienaeren ende hoirde onder ander propoosten - de persone van Maillaert vande Damme filius Pieters - dienaeren vande heere
vraeghende den voornoemde heere bailliu ende hem anne sprekende –
mach ick weleene van hemlieden dootsteken?
waer opden zelve bialliu
gaf voor andwoorde dat men - zegghende haula daer zoude wat anders afcommen –
vorts meer ghevraecht -
secht anders nyet te weten
toirconde zyn handteecken ondergheteekent by laste Jan van Stvele filius Pieters met zyn handteecken er neffens.

Chrisiaen vande Weghe, vuldere van zynen style,
woonende met **Adriaeneken vande Weghe** zijne moeder –
oudt xxiij tich jaeren fote daerontrent - oirconde
ghevraecht - up dartickelen vanden zelfve intendit, daer hy ten marge staet –
zecht ende tuucht by solemnelen eede behoirt ghenaemt –
dat hy ghesien heeft - opden viijde maerte 1621 voornoempt tusschen den neghen ende thien heuren inden nacht - commen tot voor de deure van **Jooris van Thune**
- den bailliu deser stede van Poperinghe mt zyne dienaeren –
de welcke ghevanghen hadden Jan van Goostene filius Jans - welcke dienaeren zeyden jeghens den voornoemden Goosteene
Allons, allons ende gaeuwe
ende brochten de voornoemde dienaeren den zelven Goosteene tot zyne deposants huuse,
segghende dat den voornoemde Jan anden bailliu gheen resistentie en dede,
zoo verde den deposant bemerken conste –

tuucht oick - hy die sprekt -
dat hy ghesien heeft aldaeer commen in zyn hemde **Pieter vande Goosteene** - zonder te weten of hy ghewaepent was ofte nyet –
zegghende dat hy sach zoo haest dat den voornoemde Pieter aldaer gheannimeert wiert de zelve dienaeren ende andere over hoop op elkander slaen met stocken ofte hallebaerden ende ghevraecht op thinhouden vande andere articklen vande zelve intendit –
zecht nyet op rechtelick op de zelfve te connen
deposeren - Toirconde zyn handteeken
ondertgheteekent Christiaen vande Weghe met zyn marcq daerby staende.

Guillaume Varret, vuldere van zynen style,
oudt xxviij jaeren ofte daerontrent –
oirconde van ghelycken ghevraeecht op eedt op darticklen van
de voornoemde intendit daer hy ghemargineert staet –
zecht ende d'eposeert dat hy deposant hoirde upden viij maerte voorseit snachts voor den thien heuren - staende boven inde veynster van zynen huuse –
groot gheruchte voor den zelven zyn huuse - ende sach aldaer staen tusschen de dienaren vande heere Jan vande Goostene filius Jans - libre ende onghebonden,-
siende dat Maillaert van Damme, dienaere vande heere, dapperlick ende styf met zyne hallebaerde slouch opden voornoemde Goosteene,
ende vertreckende van sdeposants huuse, zach daer by ooick commen Pieter vande Goosteene, onghecleet en in zyn hemde
zonder eenighe waepenen in zyne handen thebbene
end zoo haest den voornoemde Jan quamp metPieter zynen broeder voor dessels Pieter deure - zach den voornoemde bailliu met zyne dienaeren van daer vertreckende,
metghader den voornoemde Jan ende Pieter vande Goosteene
ende vorts meer ghevraecht,
zecht anders nyet te weten dan dat hy ten zelve tyde noynt ghesien en heeft dat den voornoemde Jan vande Goosteene eenighe resistentie zoude ghedaen
hebben, omme vut handen vande zelve bailliu te gheraeken, zeght oick, middeler tyt , den voornoemde Maillaert van Damme slouch op den zelven Jan
hy hoirde de bailliu zegghen, slaet stout, tot twee zoo ddryemael toe,
Toirconde zyn handteekcen onder staet gheschreven by laste Guillaume Varret met zyn handteeken daer neffens.

verdere getuigen
Jan Hauwen de jonghe, jonckman te huwen ende temmerman van zynen stle - oudt xviij jaren ofte daerontrent Jacquemine Boucuet woonende met de kynderen
van Jacob Roens jonghe dochtere te huwen oudt xx tich ajeren ofte darontrent
Mayken de dochtere van Joos de Voedere ongheuwet woonende met haere meodere oudt xxvj jaeren ofte daerontrent
aldus gehoirt den xijde marty 1621

SAP 121a - nummer 36
16 maart 1621 – Eis en artikels tegen Hans en Pieter vande Goosteene

Heesch ende artickelen omme den bailliu causa officy heescher
jeghens **Hans ende Pieter vande Goosteene,**
voor burghmeesters ene schepenen van Poperinghe

j Alvooren dat de verweerders opden viij den dach van maerte 1621 gheweest hebben ten huyse van Christiaen Bollaert ontrent St. Janskercke binnen deser stede ofte daerontrent.
2
Item dat aldaer es ghequest gheweest Maillaert Liebaert, schoonseune vande voornoemde Bollaert welcken Liebaert aldar ghequest was met een mesch in sijn rugghe.
3
Ende zyn huusvrauwe in het hooft.
4
Item dat de verweerders de voorschreven questsuren gheinfereert hebben.
5
Item dat Andries Everaert, ghenaempt hadde synen suustere weduwe van Dierick Liebaert hoere ende dat sy maer een haere en was.
6
Item dat den sele Liebaert daeroppe gheseyt dat zijn suuster gheen hoere en was
7
Item dat de verweerders ten selve porpooste hebben de voornoemde huusvrauwe soo voorseit es, soo gegrieft ende ghequest.
8
Ende dat ter presentie vande heescher die aldaer omme breder grief te schuutwen gheroepen was.
9
Item alsoo den verwweerder om quaet te beletten convoyeerde den voornoemde Liebaert, hebben de verweerder onttent Sint Jans baille aende
heescher resistentie ghedaen.
10
Oversulcx alsoo dheescher convoyueerde Maillaert Liebaert, heeft hebben Jan en Coppen van Goosteene hemlieden daerontrent ghevonden aen welcken dheescher ghevbraeght heeft: Qui et la - waerop de selve andwoordende waeromme heeft dheescher gheseyt gheeft uieden ghevanghen
en met dien heeft dheescher angheschooten jan van Goosteene ende ghegrepen by den halsche ende Maillaert van Damme den voornoemde Coppen.
11
Ende alsoo den heescher alleene was jeghens den voornoemd Jan die debvoir dede om vuyt sijn handen te ghera'eken es Jan Chevael ende Jan Miserolle den voornoemde Jan van Goosteene ter hulpe vande heescher oock angheschooten.
12
Ende alsoo dheescher ende sij ndienaers alle neersticheyt deden om de voornoemde persoonen ghevanghen te nemen syn Pieter ende Andries Goosteene vuyt den huyse ghecommen den voorseide Pieter wesende in synen hemde met een bloot mesch, ende den voornoemde Andries met een bloote rapiere roupende ende segghende laet myn broeders gaen.
13
Ende alsoo den voornoemde Pieter ende Andries -
de bugghere riepen opden heesher slaet doodt, sonder sy tselve hebben gheeffectueert daer soo verre dheescher hem niet ghedefendeert en hadde, heeft dheescher ontfanghen een sloach ofte smeete van een brycke ofte steen opden
bost dat hy bynaer omme viel.
Deur weder ghewelt hebben de verweerders vry ghegaen ofte hemlieden ontmaeckt van tvanghen vande verweereeers. Te meer midtss de verweerders op en
hielden van smyten met steenen ende brycken.

Allen welcke niet lydelick en es sodner condignie punnitie andere tot terreur ende exemple.
mids welcken dheescher concluderende, tendeert ten byne de voornoemde verweerder by ulieden heeren sententie diffinitieve sullen ghecondemneert
syn in alsulcke capitale, arbitrarie honrable amende ofte punitie als ulieden naer de meriten van de saeke
sult bevinden te behoiren met costen
imploratie ende protestaite naer style. etc.

17 maert 1621
Antwoorde omme Pieter vande Goosteene verweerder jeghens den bailliu causa officy heescher voor myne heeren burghmeesters ende schepenen
der stede van Poperynghe.
Alvooren ontkent den verweerder tjster tijde iijde iiijde vde vjde vijde viijde ix xde ende xj de artilel van sheeschers heesch.
commende up txij zecht niet te willen loochenen hoorende groot gheruchte voor zyne huuse, vutghecommen thebben in zyn hemde zonder nochtans
eenighe wapenen.
Dernaer vraehende den vrerweerder waerom dat zynen broeder ghevanghe nwas, hebben de dienaeren zoo dapperlick opden verweerder met hemlieden
stocken gheslaghen dat hy neit en wiste waer berghen.
Ontkennende den verwerder wel exrpesselick dheescher ende zyne dienaeren gheresisteert thebben.
soovernde den verwerder tsurplus van sheeschers redene by zynen heesch hgeposeert met loochenynghe, impertinentie ende non admissie.
Midswlekcen den verweerder conlduderen, tendeert ten fyne van niet ontfanghelick, quade cause, quyte, met costen.
Verzouckende nietmin den verweerder by manieren van provisie, slaeckngh e van vanghenesse ten minten up cautie juratoire ende fidejustoire.

Andwoorde omme Jan vande Goosteene verweerder jeghens den bbailliy causa officy heescher voor myne heeren burghmeesters ende schepenen
der stede van Poperynghe.
Inden eerten ontkendt den verweerder gheweest thebben inde huuse van Christiaen Bollaert upden viijde maerte 1621 laetstleden.
Nemaer en il niet loochenen by ende present hgeweest thebben als Maillaert Liebaert ende zyne huusvrauwe ghequest gheweest hebben van
Andries sverweerders broeder - soomen verstaet.
Met welck ghevecht den verweerder hem niet en heeft ghemoeyt int misnte - vele min den voornoemde Liebaert ende zyne huusrauwe ghequetst.
NBiet gheloovende den verweerder dat dheescehr in tvoorschreven ghevecht present was, naementlick als den voorschreven wonden gheinfereert zyn gheweest,
zoo dheescher in zyn heesch contrarie poseert.
Ende wel oock den voornoemde verweerder nie loochenenn dat hy byde bailliu neffens den huuse van Guillaume Barvoet ghebonden was
byden heescher ghecommen zynde vande huuse van Andries Everaert meenden rechte naer huus te gaene.
En wil oock niet loochenen dat den voornoemde bailliu heescher hem aldaer ghevanghen ghenomen heeft ende dat daernaer Jean Caval den verweerder
angheschoten ende ghehouden heeft.

Nemaer ontkendt wsel expresselick in eenighe manieren den voornoemde heescher ofte zyne dienaeren gheresisteert thebben.
Zeer wel is warachtich dat den verweerder de resterende poincten ende artickelen in sheescher heesch vermelt byde welcke den verweerder int minste
niet en es gheinculppeert.
Ridiculeus zynde ten laste vande verwerder te proferern dat Andries Everert zoude ghenaemt hebben de weduwe van Dieryck Liebaaert een hoere, ende tgonne
daruppe gtherepliquert by Maillaert Liebaert.
Solverende voorts den verweerder stsurplus van sheescher heesch met looghenynghe impertinentie ende non admissie
Mids welkcen den verweerder concluderende, tendeert ten fyne van niet ontfanghelick, quade cause, quytte met heesch van costen.
Versouckende nietmin by maniere van provisieslaekynghe van vanghenesse ten minsten up cautie juratoire ende fidejussoire.

18 maart 1921 – Dood van Philips de derde – Pauwel Heindericx

Op den 18ª Maerte 1621, is te Madrid, in Spagnien, Philips den derden gestorven (1). Sijnen uutvaert wiert op den 3ª Junii daer naer, tot Veurne, in de kercke van Ste. Walburge, gehouden.

Philips IV (Valladolid, 8 april 1605 – Madrid, 17 september 1665)volgde zijn vader op als landvoogd.
Niet alleen Philips III kwam te sterven maar ook Albrecht (+ 13 juli 1621) liet zijn Isabella achter in dit aardse tranendal.

Philips IV

Albrecht

24 maart 1621 – Erf langs de schoenhalle verlegd - Halmen

De halmdaeghe de 24 maerte 1621
Jacques Floor heeft in laege an dheer Pieter van de Peerboome als machtich by procuratie over jo. Charles Clays
Ende tzynen proffitte accepterende een erffve met alle de materiaelen daer op ligghende ende staende, gelegen inde Vlamynckstraete deser steede hem Floor by coope gecomen jegens Clays Babelaere als machtich by procuratie over Clays zynen zoone
Aboutterende van oosten de vernoemde straete
Van noorden de schoehalle
Van westen met een happe ande presbyterye van St. Bertens
Van zuuden Christiaen Mannen
Omme ij schele te godspenninck
Te lyffcoop xj pond parisis ende ande huusvrouwe van vernomede Charles Clays xlij pond parisis voor wyngelt

Waervoor den vernomde dheer Pieter vande Peereboome als machtich by procuratie over Joncker Charles Clays, heere van hulst, geeft in gerecht wederlaeghe an de vernoemde Floor blyckende by procuraite van ate van de xcx maerte 1621 gesegelt met den segel van groene wasse geteekent Gh. Wyntere alhier gesien ende gelesen
Een erffve groot xiij gemeten op de nortstraete onder de huise van de vernomde Floor, noch in cheynse anhem Floor xiij jaeren tot vij pond parisis tjaers metgaeders de helft van eenen rentebrieff van xlviij pond parisis tgjaers den pennynck xvjde waer aff vander helft is gelost by janneken Mormenty beset op een hofstede ghelegen inde Watoustraete – nu toebehoorende tvernomede Janneken ende de vernomde Flor met xxxvj pond parisis van
Achterstellen metgaders ij schele godspenninck
Elff pont xij schele ter tafel
Dese partie zuuver ende onbelast

28 maart 1621 – Drinken onder de hoogmis in de Wildeman – Processen –

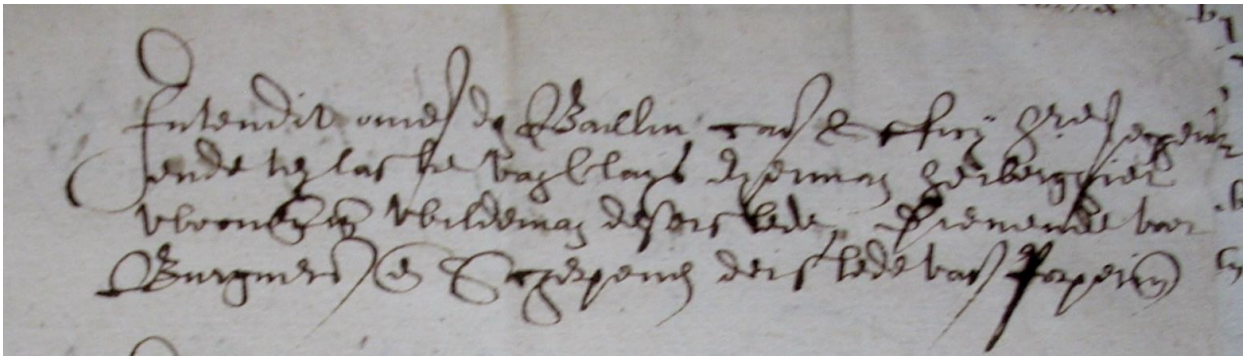

Intendit omme de bailliu cause oficie heesscher, jeghens ende en alste van Clays Heyerman, herberghie woonende idne Wildeman deser stede, dienende voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
Alvooren dheescher emploier extraict wut de statuuten deser stede waer by de weerden ende weedinnen, tappers ende tappeghen wel scherpelick verboden es, ghedeurende de goddelicke dienst op hooghtyden, sondaghen ende heylighe daeghen gheen volck te setten ofte in hemlieden huusen ende herberghen te behouden op de boete van twaelf pont parisis elcke reyse, alhier nnex onder de cottatie vande lettere A.

Jan Miserol – Maillaert van Damme
Dat de verweerder contrarie ende in vilipendentie vanden zelven statuute ghedaen heeft, sullen minne heeren examineren ende op eedt ondervraghen de ghemargineerden ofte het niet warachtich en es, dat op den xxviiijde marty laestleden wesene sondach, sy lieden commende by laste vande voornoemde bailliu ten huuse vanden verwerder niet en heben aldaer ghevonden drincken ghedeurende de goddelicke dienst van de hoochmesse Jan Baervoet de jonghe ende Ghillis Baervoet, sijnen broeder, sittende bee te gader inde houcken van de vierstee vande keucken van sverweerders huuse – hebbende eene kanne staende voor hemlieden op den tooch.
Ende de ghemargineerde vindende de voorseide twee Baervoets inde ghesteltenesse als vooren – sylieden alsdan den verweerder niet en besloughen inde boete volghende den statuute, soos y oock deden de voorseide twee ghebroeders
Twelcke Jan Baervoet de jonghe verslaen hebbende terstont daer naer niettemin de kanne vande tooch vraghende aende ghemargineerde ofte sylieden nit en begheerden te drincken,
De welcke tselve refuserende de vornomeden Baervoet niet en seyde dese woorden – latet ofte derghelicke.
Mids welcken dheescher oncluderende tendeert ten fyne de voornomede verweerder ghecondemneert sij inde boete van xxiiij pond parisis inghevolghe vande statuute, vuterlick ende metgaders inde costen vnde vervolghe
Imploratie ende protestatie naer style.

Maillaert van Damme, sheeren dienaer, oudt 28 jaeren, ofte daerontrent, ghedachvaert ende gheexamineert opden voorseide intendit, affirmeert by dese, dat hy opden xxvij maerte laetsleden ommegaende ende doende visitatie met Jan Miserol, oock sheeren dienaer, commende inde herberghe van de Wildeman, alder heeft gevonden jan ende Gillis Baervoet de zonen jans, zittende inde keucken idne houcken van de vierstede, hebbende de voornoemde Jan Baervoet zien nemen een biercanne staende op den tooch, de welcke hy presenteerde anden deposant, hem vraeghende off hy niet en begheerde te dryncken, zegghende hy deposant daerop dat neen,
Ende dat den deposant de verwerder gecalengiert hadde inde boete ende es vandaer vertrocken

Ghevraecht off hy de voorseide jan en Gillis heeft zien dryncken, zeght dat neen,
Sluutende daermede zyne depositie, present Jacques Wyts ende Pieter van Daele schepenen der stede van Poperinghe desen xix meye 1621

Jan Miserol, sheeren dienaere, oudt 31 jaeren ofte daerontrent, orconde ghedachvaert ende gheexamineert alsvooren – affirmeert bye ede mede gheweest thebben met den voornoemde Maillaert zijnen confrere ten voorseide daeghe ende visitatie hebbende aldanne indekeuckene van de Wildeman zien zittengedeurende de hooghmisse de voorseide Jan ende Gillis Baervoet alhier verweerrders – de welcke den zelve Maillaert calengierde in de boete welcke de voorseide Jan Baervoet voornoemde, zeyde, doet ghy, wilt ghy niet dryncken, waerop de zelve maillaert zeyde, dat nnen, zegghende daernaer hy Baervoet, laetet ende es midtsdien den deposant metten voornoemde Maillaert van daer ghescheeden
Ghevraecht off de zelve verweerders hadden een canne ofte glas inde handt, zeght tzelve niet ghezien thebben, nemaer wel, dat opden tooch een biercanne stondt, niet wetende off daer bier inne was ofte niet.L
Besluutende daermede zyne depositie ten daghe ende presentie als vooren.

6 April 1621 – Jacobssoone woont op ’t Vroonhof - Renten SAP 397

Jan Jacobssoone doude compareerde in persone, kent ende belydt wel ende deuchdelick vercocht te hebben an Andries Rebault ten desen present ende accepterende een erfvelicke losrente van twee ponden grooten by jaere – den pennynck svide – voor e somme van twee endertich ponden grooten vlamsch – by den vercooper tsynen cntentemente ontvfaen, inneghegaen synd den xxiij december 1620 wannof teerste jaer vallen ende verschynen zal den xxiij december xvj eenenwtyntich
Ende soo voorts van jaere tot jaere - eeuwelick ende erfvelick gheduerende naemaer totten effectuele lossynghe van dyere die zal moghen gheschieden tallen tyden alst den vercooper, zyn hoirs ende naercommers ofte ander cause ende actie hebbende ande naervolghende hypotheque goet dyncken zal by twee egaele payementen mits bylegghende telcker twaelf die helft van deen toten dagh van de selve aflossinghe in goeden ende ghepermiteerden ghelde, verbyndende daertoe den helft van de huuse ende erfve dar den selven jacobsoone jeghenwoordigelick woondt staende ende ligghende by de westzyde van r’t vroonhoff deser stede, paelende van zuyden an de hontstraete, van noorden an thuus ende erfve van Jan Fobert, ende van westen an de erfve vander sede neffens de hondtsgracht
Item een half ghemet meersch ligghende ghemeene in een partij van drye vierendeel met de predicheeren van Yperen inden schoudemonthouck aboutterende …
wesende voor desen zuuver ende onbelast ende voorts met innynghe ende erfve naer style actum presetn jan Fobert, burghemeesers, Nicolais vande doene, Jaecques Wyts, Pieter van daele ende François Folcke, schepenen
den vjde april xvic eenentwyntich

Land in beroerte - Despars

CHRONYKE
VLAENDEREN.

Chronyke van Vlaenderen, vervattende, haere vindinge, naem, eerste apostelen ...
Door Nicolaes Despars

Binnen den selven tijdt hebben de staeten en leden van Vlaenderen ernstig aengehouden by d'Aertsherogen hunne provincien te willen bevryden van de strooperyen der Hollandsche betettelingen van Sluys, Ardenbrug, Ysendijk "en d'omligghende schanssen en redouten, die door hun uytloopen onnoemelijcke schaede deden in Vlaenderen.
Haer hoogheden sonden 10.000 mannen in Vlaenderen om dese sterkten te veroveren, midts de provincie van Vlaenderen buyten gewoonte souden toebrenghen geduerende dese belegeringen 12000 gudens ter maendt, soo sy hadden opgedragen.
Den eersten aenslag wierdt besloten op 't lantdt van Cadsant, om langs daer Sluys te benouwen. Het krijgsvolk wierdt in twee legers verdeelt, dan of het een nder Don Jnigo de Borgia, gouverneur van 't casteel van Antwerpen geleydt wierdt, naer d'oostsijde van 't Sas van Gendt, naer Watervliet, en vervolgens op den 18 september voorby de naeste redout aen Sint Catharineschans, om van daer met het leeg water tot Oostbrug in Cadsant te komen. Maer wierdt tegengevaeren van de staetsche uytvallende troupen.
't Ander deel onder het bestier van den gouverneur van Oostene trok langts de zuydsijde van Oostende en Blanckenberge mede voerende 8 groote pontons op wielen om peirden over te setten, en veel kleyne schuytjens, om langs de strandt te komen, en dus met gevalle water cadsant te besrpingen langs dien kant.
Op den weg de raeden brekende koosen sy hunnen weg op 't Hasegat, om dus over 't Sluysegat in Cadsant te geraeken.

Hier vertoevende naer de komste, en luysterende naer ’t gherugt vgan hunne andere gesonde volckeren, sagen sy met het groeyen van ’t water veel schepen met volk de strandt opzeylen, ’t welk hun dede voort vertrecke”n naer Eecloo, alwaer sy ’t ander deel van hun volk hebben afgewagt, te vergeefs droog weder verhopende, gemerkt de geduerige regenvlaegen desen hunnen aenslag hebben opgeshcorst en sy waqeren genoodtsaeckt den winter met veel ongemacken alhier over te brengen.

9 april 1621 – Land in beroerte - Pauwel Heindericx

Appril 1621. 66.

De tvveede

GAZETTE

van Blyſchap

Des Maents April 1621.

Met vremde Tijdingen vvt diuerſche quartierē.

Eerſt Ghedruckt den 27. Appril 1621.

T'Hantwerpen by Abraham Verhoeven/ op de Lombaerde veſte/ inde gulde Sonne.

Het lant was wederom in volle beroerte, omdat **het twaelfjarich bestandt** eyndigde sonder datter in tusschentijdt een vredeverdragh gheslooten wiert. Immers hebben op den 9de april 1621, den coninck van Spagnien end de Vereenichde Staten op nieuws de wapenen opgenomen.
Het magistraet van Veurne, hunlieder inwoonders jegens den roof ende brant der vyandelick buyters trachtende te bevrijden, namen vijf en twyntigh tuyters op, om langs de zee wachte te houden. Dese stonden on er het bevel anden capiteyn **Joncker Geeraerd Lennes**; eenige van die mannen wierden in ’t vervallen clooster van ter Duynen geleyt.

Den dienstknecht van de abt van ’t clooster ter Duynen was met misnoegen uut sijnen dienst gescheyden, ende naer Sluys vertrocken. Aldaer heeft hy met ’s lants vyanden samengespannen ende hun bequame middelen opgegeven om het clooster **ten Bogaerde** te rooven, midtsgaders den abt in Sluys gevangen te brengen, ende van hem een groot rantsoen te krijgen.
Ten dien eynde, trock hy scheep met dertigh mannen in eene pincke, waer mede sy by nachte te Coxide aenlandden. Om den wegh te bespieden, is de knecht toen voren gegaen, maer hy wieret (sodner sijn voornemen te hebben connen uutwercken)vande zeewchte betrapt, gevangen genomen ende binnen Veurne gebrocht. Aldaer ontfingh hy loon naer werkcen; in ’t eerste van de maendt van juli 1621, wiert hy er, by vonnis van ’t magistraet gehangen.

De vyandt, gepoocht hebbende in de Casselrie te commen, om de abt van ter Duynen te vangen, ende voor meerder ongeval reesende, besloot het magistraet eene algemeene wapenschowuing te houden. Tot dies wierden al de inwoonders vande prochien ontrent de zee gelegen, die bequaem waren om wapenen te dragen, op den 26stge juni by een geroepen.
Voor de inwoonders der prochen van Adinkerke, Bewesterpoort, Ste; Walburge ende Coxide, hadde sulcx plaets by ’t oude clooster van ter Duynen, ende voor de gonen van Oostduynkercke, van Ramscappel, St. Jooris, Wulpen ende Boitshoucke tot Oostdynckercke.

By der voorseyde wapenschowuinge wasser bevolen op grote boeten, dat al de gemelde prochiaenen hun moesten vinden t'elcker allarme in de wapenen op d'eygenste plaetsen daer de vergaderinge geschiedde, om gesamentlick de n vyandt te beletten van eenen inval inVeurneambacht te doen.

SAP 121B - 12 april 1621 – Een straatbende - Processen nummer 74

Heesch ende calaigne omme de bailiu casa officy heescher jeghens ende ten laste van de ghevanghen verweerder dienende voor mijn heeren burghmeesters
ende schepenen der stede van Poperinghe
Inden eersten doet hier te noteren dat soo by de gheschreven rechten als by de placcaten van heurlieden heere
expresselick verboden is alle rudessen, force, straetschent ende andere ghelicke faicten op peyne van daer af lyfvelick ende rigoureuselick ghestraft ende ghepuniert te syne in exemple van andere.
Welcken niet jeghenstaende heeft den verweerder, naer dien hy hem seer ondeghelick ghedreghen heeft van **daghelickx dronckenschap** te hantieren,
ende met quaet gheselschap te verkeeren, met de welcke hy seer dickwils by nachte was achter straete loopende, -
questie maeckende ende souckende met stocken ende ander gheweeren als teenemael ontworpen, sonder hem in eenighe manieren tot de comporteent
van deuchden ofte ghehoorsaemheyt van inchitie te poopen, hem noch soo verre vergheten, dat hy opden tweeden paeschdach laetsleden te weten den xij april 1621 des avondts te neghen ofte thien heuren ghecommen es met syn costumier ondeghelick gheselschap
te weten **Augustyn Liebaert filius Jacobs, Clays ende Jan van Waterleet, de sonen Jacobs, Pieter Rouvroy filius Matthys, Guillaume Serjansone filius Jans, gheseyt Borry, Jan van Hille, Clayts de Hoovendere filius Willems, Clays Makereel, Francois van Ockeghem**
filius Peters, Michiel Gaeyfers ende Joos Debuzere filius Denys , cnaepe van Jaecques Weyns, temmerman,
tot voor de deure van **Cornelis de Cock** doude, alwaer hy met syne voornoemde complicen groote rudessen, overwilligheyt ende insolentien bedreven heeft -
naementlick slaende ende smytende met stocken, haumessen, hapkens, cleenen ende andere suspecte ende ongheoorlofde wapenen jeghens op ende inde voordeure vanden selven huuse, brekende met heurlieden voorseide gheweere de ghlaseveynsters, traillieveynsters ende andere veynsters, vande huuse voorschreven, de selve teenemael schendende - segghende onder andere hemlieden proposten wij sullense al vermoorden, dieder vut commen.

Ende hoewel de verweerder met syne medepleghers van daer vertrocken es tot vyf, ses ofte meer reysen nochtans es telcker reyse wederomme ghekeert
verdobblerende de selve insolentien, rudessen ende ghewelt met steenen, stocken ende oock een spade met andere hinderlichte ende extraordinarie wapenen soo voorseit es.
Weclke insolentien ende ondeghelicke desenderen hebben ghedeurt tot den twaelf heuren inden nacht ende daer naer.
Naer welcken op de selven nacht de verweerder met syne complicen in ghetale van twaelvene es ghegaen over de groote steenbrugghe deser stede,
teenamel of sy hadden willen gane om eene seditie ofte oproer te maecken, in ordene by geletten van drie persoonen in elck ghelet
tot viere toe, hebbende de voornomde bonbehoirlicke suspecte wapenen met andere.

Ende commende tot voor de huuse van Boudewyn Beuten, heeft daer ghevonden paisibelick sittende Christiaen Vandeweeghe ende Jan Proventier, de welcke hy
toespreckende vraechte hy verweerder den voornomden Christien syt ghy der?
ende sonder antwoorde te vrwachten, seyde ghy moet doodt - met drien slaende de selven Christiaen met vuysten, metgaders met een haumes
tot drie slaghen te weten eenen op syn hooft, eenen op syn slincker schoduere ende eenen op syn hant, neende de hoets van beede
de voorschreven persoonn van heurlieder hooft.
Ende soo gaende naerden viver van St. Jans syn andermael ghekeert ende hebben daer noch ghhevonden, sittende den voornoemde Proventier -
synde den vornoemde Xhristaien vande weeghe vertrocken, noch op den selven banck, de welcke den verwerder met de syne toesprekende, seyde wy sydy?
Segget ons of wy sullen u therssebecken in stucken breken ofte cappen, antwoordende den selven Proventier gaf synen naem te kennen
ende es dar mede dee verwerder met syn adherenten vertrocken gaende naer St. Jans cruyze.
Ende van daer ghegaen naer treckhof, cloppende voor thuus van Jacob van Daele.
Ende de deure open gehdaen synde, ende de verweerder vraeghen jeghens de dochtere om haer te srpeken, heeft haer gheexuseert
met de sieckte van haeren vader ende soo de deure ghesloten.
Waer by den verweerder alteyts continuerende in sijn dissolut voortstel met hulp van sijn voroeide compagnie,
heeft ghesleghen ende ghehauwen tot elf gheweldighe slaghen op de voordeure van selven huyse instekende
bovendien eene valveynster, schendende ende te ruyne bringhende eene traillie venster, sodner aenschau te nemen op de cranckheyt vande
voornomde Vandaele hoewel heytselve by de dochtere voorseit gheadventeert was.
Ende es naerdien den verweerder met syn complicen ghetrocken tot voor den huuse van Cornelis Decocq de jonghe - die oock es woonachtich op tvoornoemde
reckhof - al waer hy ghelicke rudesse gheperpetreert heeft inne direvende de voordeure van de selven huuse metgaders noch eene veynstere - dat al
te male te te vooren ghesloten hadde gheweest - met een haumes, eenen grooten colck ende een hampken soo noc ter teyt aende selve te mercken es by de
te'eckenen daer aenne noch sijnde vande selve instrumenten.
Commende soo tot ontrent onser vrauwen cruyce wech hebbende de hoet vanden vornomeden Weeghe in stucken ghecapt - hebt de selven aldaer ech
gheworpen.
Hebbende te dien den voornomde verweerder met sijne bende inden voravont vanden selven twaelfsten april ghequetst de persoon van Jaecques Heyndricx
in sijn hooft, hem aldar insligerende diversche wonden, waer toe hy de selve Heyndricx op sijnen wech) paisiblelick achter straete gaende -
sonder hem eenighe de minste oorsaecke te gheven - belaecht emmers verwacht ende gheaggresseert heeft.
Met al het welcke straetschenderie, force ende ghewelt niet te vreden sijnde es de verweerder des daechs daer naer met alle sijn
voorseide gheellen ende met ghelicke waepenen ende gheorlofde gheweere ghetrocken totten hooghen Swynlande.
De welcke siende commen de twee dochters van de voornoemde Cornelis Decocq doude, heeft concept
ghenomen ende intentie van beede de selve dochter in eenen dyck te worpen ende andersins te grieven.

Dat ontwyfelick soude ten effecte ghebrocht gheweest hebben ne hadden de selve dochter ghewaerschuwt gheweest waer by sy aldaer niet en passeerden
ende by dien tselve peryckel ontgaen syn.
Ds avonts vande selven daeghe, te weten de xiij de april heeft den verweerder met eenighe van voorseide sijne complicen, commende
op tvoorseide Reckhof ende aldaer vindende Christiaen Vandaele sone vande vornomden Jacob Vandaele met Simon Brasseur ende Cornelis Decocq de jonghe
hebbende stocken, hauwers ende derghelicke wapenen, heeft den selven verweerder naer de selve persoonen seer furieuselick inghehauwen,
soo dat sy alt samen genootsaeckt werden de vlucht aen te nemen tot binnen de huuse van de voornomden Vandaele.
Am weclke straetschenderien, belaginghen, force, insolentien, instekynghe - van deuren ende veynsters raserynghe der selvige, met al tgonne
voorseit es dheescher niet vindende lydelick, sonder corporelle lyfvelicke ende swaere puntie anderen tot terreu, vreese ende exemple.
Concluderende, tendeert den heescher ten fyne by ulieden heeren sententie diffinitive dadde over recht den verweerder ghecondemneert sy met
alsulcke lyfvelicke ofte corpolrelle puntie als deselve in rechte ende ghevolge vande placcaeten nopende de straetschenderye, insolentien ende anderssins
naer dexigentie vande faicten ende meer andere vercortheyt versweghen
sal bevinden, te behooren vuterlyck ten fienne
ende costen - imploratie ende protestatie etc.

19 april 1621 – Huis in de leverstraat – Halmen

Den halmdaege den 19 april 1621 present burchmeesters en schepenen
Jan van Santvoorde filius Daneels
heeft ghecocht jeghens Daneel van Satnvoorde sijne vadere ende **Agnes Cathelyne** zijne huusvrauwe
de helft van een woonhuus met de helft van scure metsgaders tcoestael ende alle ander edeficien staende ter selve plaetse daer de voornoemde Daneel van Santvoorde
nu jegenwoordich woont metgaders de gerechte helft van erffve liggende
onder de voorschreven huusinghe palende van zuuden ende westen sieur **Avaes Hoof** –
van oosten **de Leverstraete** – van noorden daeldinghen siuer Celis de Langhe rontomme mede gaende –
belast tselve huus ende effve in heerlicke renten als van ouden tyden dachterstellen
te betaelen by de vercooper tot Sint Jansdaghe bin zomers 1621 incluus
ligghende ghemeene met Daneel ende Jacob van Zantvoorde,
scoopers broeder ende is vercocht voor de somme van – v schele te godspennynck –
x ponde parisis te lyfffcoop –
viiij pond parisis voor een hoffcleet voor Janneken van Santvoorde –
al tcopers laste ende over de capitale coop de somme van
vichtich ponden grooten vlaems twelcke
de cooper zal houden tsynen laste in betalinghe vande voorschreven somme –
tgonne de voorschreven Daneel schuldich is an Daneel ende Jacob coopers broeder
ende moet de cooper de selven Daneel ontlasten vande voornoemde somme
jeghens zijne kynderste weeten den helfft bynnen twee jaeren naer date dezer
ende dander helfft bynnen twee jaeren daernaer ten waere de vernomede kinders quamen
te huwelicken ofte andere ligitime staete zal hy die meoten oplegghen, sodner nochtans by
de cooper eenich crois vande selve penninghen te moeten betaelen ende tresterende moet

hy cooper betaelen gereet ende boven dien is hy coope ghehouden te erffven Daneel
zijnen vader in alsucke part ende deel als de voorschreven jan gedeelt heeft
by de doot van zijhn moeder in erfve ende catheel van een hofstedeken lighende
in de prochie van Stavele gemeene met zyn zusters conforme zijn deeloot
ghehalmpt over erfve – dach ende dat als vooren

23 mei 1621 - Een bruynbayde paard - SAP 397

Franchois de Boef compareerde in persone -
kent wel ende deuchdelick schuldich tz zyne **Maillaert vande Muelene** present ende
acceperende de somme van twaelf ponden grooten vlamsch -
procederende van coope van een **bruynbayde peert** byden selven Francois
tsynen contentemente ontfaen belovende de selve somme te betalen te bamesse
naestcomemnde al teenen payemente ende omme danof den selven Maillaert wel ende
ghetrauwelick te bewaeren ende versekeren -
soo heeft den voornoemde Frans daerinne verbonden ende specialelick verobligiert zoo hy
doet by desen - tvoorseide peerdt
ende noch een ander peert wesende eenen baeyden run metgaders eenen besleghen
waghene met alle zyne toebehoorten ende harasch dartoe dienende hem Francois
jeghenwoordelick toebehoorende
omme etc.
Actum present Francois ende jan Folcke schepeen den xxiij mey xvjc eenenwytnich

27 mei 1621 – Jacques Babelaere, de brouwer, heeft schulden - Renten – SAP 397

Jacques Babelaere, brauwere ende Crystyne zyne huusvrouwe
comparerende in persone, kennen ende belyden wel ende deuchdelick schuldich te zyne
Renault Meerlebeck ten desen present ende accepterende,
de somme van zeven en zventich ponden grooten vlamsch,
procederende van coope endee leveringhe van **sucrioen ende ander graen**
by den selven debiteur tzynen contentemente ontfaen,
by slote van rekenynghe,
tusschen den selve comparanten ghemaeckt,
belovende de selve somme te betaelen by twee egaele paiementen, deen helft den lesten van
de maendt van 7bre naestcommende ende dander helft binnen een jaer deaerna volghende dat
wesen sal den lesten 7bris int jaer xvi c xxijtich
verbindende daerinne haerlyeden goedt, present ende toecommende ende by speciaele de helft
van neghen vyerendeel hommelhof ofte daer otnrent
danof dander helft toebehoort **Jan Maerten**, ligghende in de **Eeckhouck** deser jurisdictie
van zuuden Jan mazeman de jonghe, van westen Boudewijn Beuken ende van noorden
Guillaumes Floor, causa uxoris
omme by ghebreke van betaelinghe etc.
actum present meester jan VandeFoosse ende Pieter Vandaele, schepene
den xxvij meye xvic eenentwintich

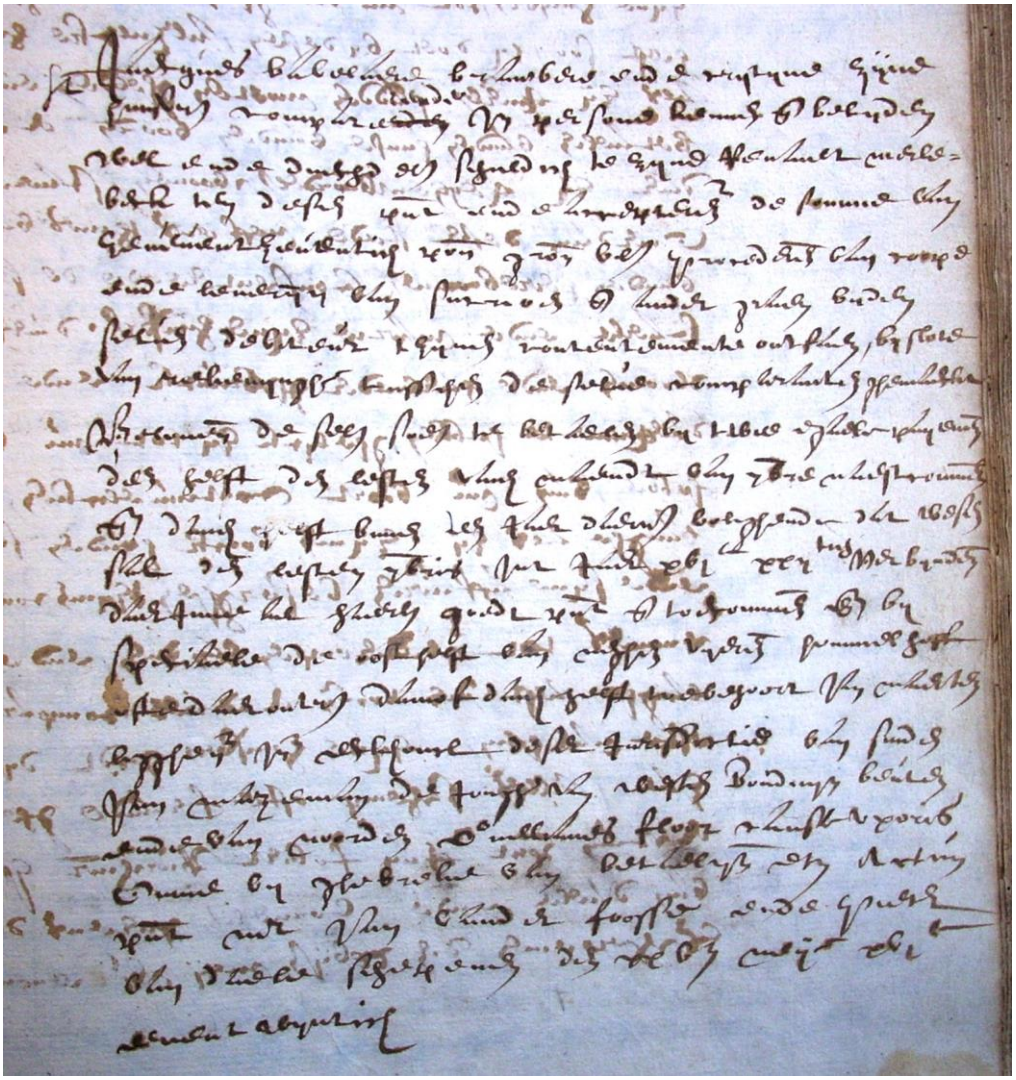

16 juni 1621 – Zoenbrief - – Renten – SAP 397

Alzoo apparente zwaricheyt te rijsen was tusschen de weduwe van Gillis Turck ghassisteert by Mahieu de Turck, heren schoonbroeder, Caerle van Damme filius Chaerles, ghetrauwt hebbende Mayken de dochter vande voornoemde Gillis de Turck zoo over hemselven als oock inde qualiteyt als apparent voocht neffens den voornoemde Mahieu de Turck over ende vervanghende d'onderjaerighe kynderen vanden voornoemde Gilles de Turck jeghens Antheunis van Noordtovere ter causen vande homicide byden voornoemde Van Noordtovere gheperpetreert inde voornoemde Gillis De Truck ende ander pretensien die de voorseide weduwe ende kynderen hebben ten laste vande voornoemde Van Noordtovere gheenen ge'hsondert – zoo ist dat de voroseide partien duer intercessie van mijn heeren ende meester Antheunis duhamel, pastor van de kercke van Sinte bertins binnen deser stede van Poperynghe, Pieter van Damme filius Matheus, Pieter Beke, Kaerle van Damme ende Antheunis Winnebroodt vereenst ende gheaccordeert zyn volghende haerlieden kenisse ten passeren van desen in persone ghedaen indier voughen ende manieren soo hier naer volght Inden eersen wordt den voornoemde Antheunis Van Noordtovere ghehouden ter presentie vane voorseide intercesseurs te bidden emmers vraeghen ande voornoemde weduwe, aeldynghen ende vreinden vande voornomede Gilles de Turck van verghiffenesse van sijn voorseide delict – wort voorts ghehouden te betaelen de cost ten daghe van hedent gheschiet ende nogch te gheschieden ende ten zynen alste te betaelen ande voornoemde weduwe

endeaeldynghende somme van thien ponden grooten vlamsch te weten in drie payementen - drie ponde ngrooten vlamsch ghereet ende de resterende seven pnden grooten – deen helft ten alder heilighen daghe eerstcommende ende dander helft ten paesschen ende Poperynghe feeste ende voor alle welcke voorschreven payementen ende betaelinghen van dien hem heeft verkent by desen boorghe ende principael Pieter van Damme filius Matheus met bleofte vn garrantie naer style hier mede scheldende de voornoemde weduwe van Gilles de truck den voornoemde Caerle van Damme ter causen voornseid ende mahieu de Turck den voornoemde Antheunes van Noordtovere vande voroseide faucte, dilicte ende ander hemlieden pretensien gheene ghesonder, quytte nu ende t'allen daeghe naervolghende welcke soo hebben wij burghmeesters ende schepenen onderghenomt den voornoemde Antheunis van Noordovere ende de voornoemde van damme sijne boorghe me herlieden wille ende consente ende elck respectivelick ghecondempneert in gonne voorschreven ende dese met ghelycke consente thaerlieden laste ghewesen executoire soo wij hemlieden condempneren ende wysen executorie by dese.
Actum preseent Andries Rebault, burghmzester vander wet ende Francois Folcke, schepene
Den xvjste juny 1621

21 juni 1621 – Franciscus Wydoot pacht Het Reepken - Subalterne wetten

Burghmeesters ende schepenen deser stede hebben in goeden ende loyaelen tytel van pachte ghegheven an **Franciscus Wydoot** landsman,
het opperste overdrach deser stede ghenaempt Reepken
met zes ghemten ofte daeerontrent gherslant daermede gaende
zoo hij tzelve tot nu toe ghepacht ende ghebruyckt heeft
met alle baeten, proffytten ende emolumenten dependerende van t'bywynden ende schieten van schepen aldaer commende
voor eenen tijt ende termijn van zeven jaeren dannof teerste vallen zal te baefmisse 1621
ende alzoo voorts van jaere tte jaere totten expeireren van de voorschreven jaeren voor de somme van thien ponden grooten by jaere
te betaelen te baefmissee in elck jaer,
met conditie dat den huerder den voorgaenden wel ende ghetrauwelick dienen zal in't bywynden ende schieten van de zelve schepen met zijne peerden
voor den loon ordinaire als van ouden tijden
ende de boomkens die op de gherserie gheplant zyn ende hiernaer gheplant zullen werden wel bewaerren ende waepenen jeghens de beesten ende snoucken zoot behoort
nopende tjaer ghevallen ten baemisse 1621 is ghezeit dat de pachter daer vooren betaelen zal lx pond als van voorgaende jaeren
actum ghedaen ter camere den xxiste juny 1621

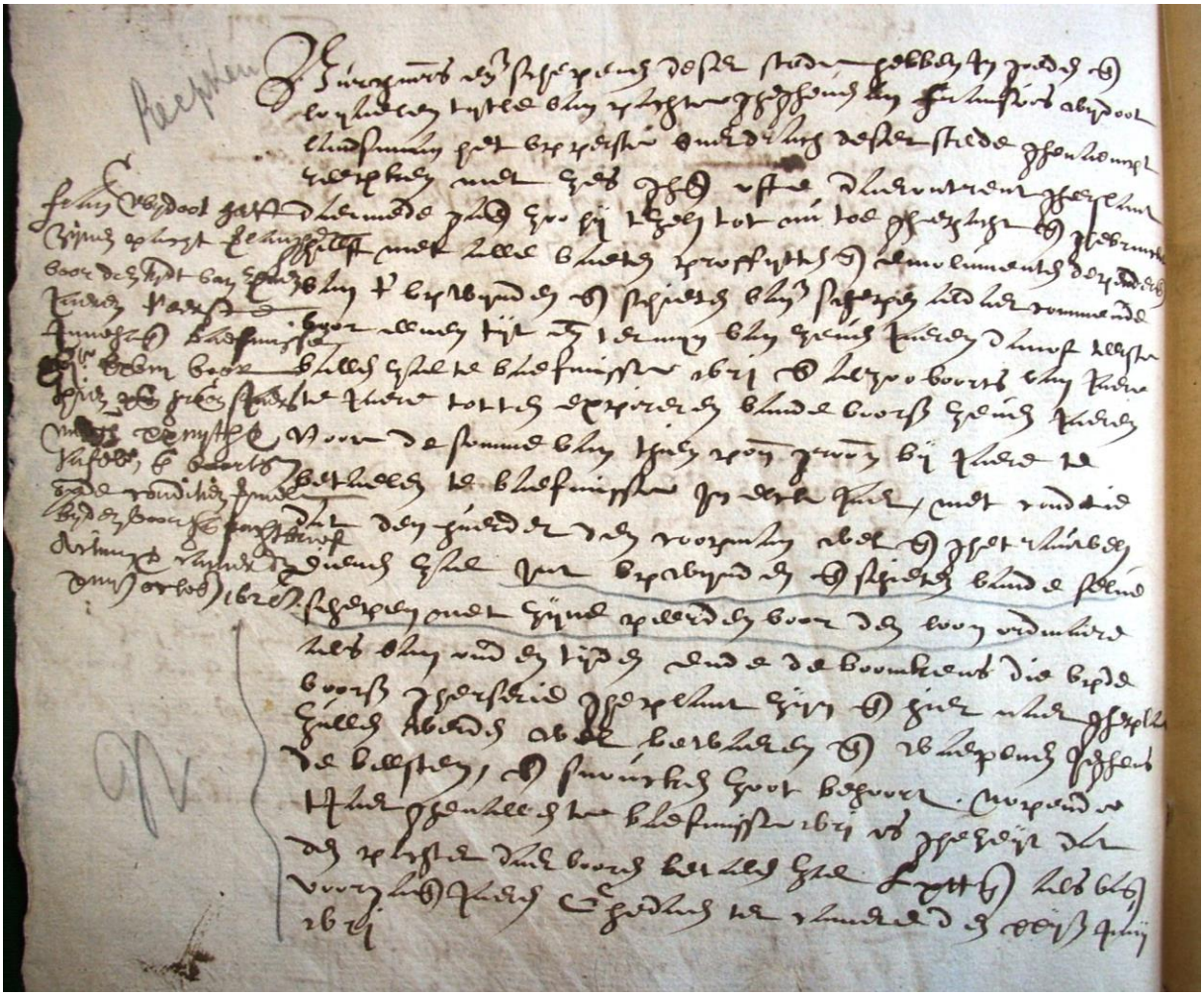

Frans Wydoot heeft zynen pacht verlanght voor den tydt van zeven jaeren t'eerste innegaende baefmisse xvic xxviij voor thien ponden grooten vlaemsch metghaders xiij pond parisis ter tafel ende voorts ande conditien hiermede byder voorschreven pachtbrief
Actum ter camere
Xiiij october 1628

SAP 121a - nummer 28
26 juni 1621 – Valentin vande Beke tegen de waard van de Grooten Eecke – messengevecht.

Intendit omme den bailliu van Poperynghe, causa officy, jeghens ende ten laste van **Pieter Faulckenberghe, wert inden Grooten Eecke**
neffens Poperynghe voorseyt verweerder, voor ulieden myne edele heeren burghmeesters ende schepenen derstede ende jurisdictie van Poperynghe voorseit.

Inden eersten tot verstaende vande materie subjecte es warachtich dat up den xxiiij april 1620 **Valentin vande Beke** wesende ten huuse vande verweerder aldaer drinckende
eene canne bier int passeen ende hebbende eenighe disputen metten voornoemde verweerder, heft eyndelinghe hy verweerder voorsien wesende van eenen nackten poingnert den voorschreven **Beeke** gheinfeneert eene groote opene wonde in zyn hooft
tot loopende boede darby incurerende de boete van dertich ponden parisis als wesende by daeghe volgehdne de keuren ende statuuten deser stede
alhier annex by extraict autenticq onder de cottatie vande letter A.

Ende alzoo den heescher tot betaelynghe er zelver den verweerder hadde betrocken heet den verweerder tzele ontkent, zynde by dien den
heescher daeroppe gheadmitteert ter preuve.
Tot doen vande welcke legt de heescher over desen intendit waerup zal believen ulieden edele te hooren ende examnieeren de ghemargineerden op de
naervolghende poincten.
Te weten ofte den ghemarginerden alhier - Clais Schaemele - Robert Schaemele - niet ghedachtich en is dat op de xxiijde april 1620 voorseit den
voornoemde Faulckenberghe niet en heeft int hooft vande voornoemde Vande Beke gheinfereert een open wonde, met loopende bloede ende
dat met eenen nackten ende blooten poignaert.
Ende de gemaergineeden alhier of hy van gheliicke niet en waren by ende ontrent de nzelven conflicte ende ghesien de zelve wonde by
den verweerder hem Beke infereren.
Somen dien een ghemaerginerden tondersoucken ende vraeghen ofte den voornomde vande Beke van te doene ghequest was eer
dat hy ter voorseyde herberghe ende huuse vande verweerder ghecommen was.
Ten officie van voornoemde quetsure den voornomde Faulckenberghe zoude gheabandonneert zyn gheweest i nhanden vande voornoemde bailliu alhier
heescher ende mitsdien den verweerder gherecommandeert es gheeest te nvanghenisse van dese voorseide stede zoo blicken mach by dacte
van d'abandonnatie alhier ghecotteert met de lettere B.
vande welcke ghevangenisse den verweerder gheslaeckt is gheweest op zyn cautie ene borghe by de welcke hy belooft heeft hem te
representeren ende wederomme in vanghenesse te stelen toties quaties ofte anders sub pena connictie zoo oock blyckt by de acten wettelick ghepasseert
ende gheregistreet alhier ghecoteert met de lettere C.
mids wlecken den heescher concluderende, tnedeert ten fynne vn condemnatie ten laste vande verweerder inde boete van dertich bponden parisis te
bedeelen naer tinhouden vande statuten metgaeders inde costen van de vervolghe.
imploratie ende protestatie naer style.

Claeys Michiels, **herberghier Inde Schilt** deser stede,
oudt xxix jaeren ofte daerontrent, ghedachvaert, ende gheexamineert opden voornoemde intendit,
affirmeert by eede dat hy ten daeghe byden voorschreven intendit vermelt ghedroncken heeft met Valentin Verbeke ten Heyde upden wech van Yper, -
welcken Valentyn van daer scheidende zeide, dat hy gonck naer de herberghe vanden Grooten Eecken daer den verweerder woont,
daernaer den deposant commende voor de zelve Groote Eecke, heeft den zelve Valentin daerut zien commen,
wesende zeer bebloet in zyn aenzichte vallende neder ter aerde de welcken een wonde ontfanghen hadde in zyn hooft –
zegghende dat den verweerder tzelve ghedaen hadde.
sluyytende etc.
present Wyts ende
schepenen 26 juny 1621

19 mei 1621

Wetelicke enqueste ende oorcondschap ghehoort by **dheer Charles Ryckebusch**, bailliu, **Franchois van Graefschepe,** schepene ende **Jacques Tandt**
greffier van Watoe upde intendit in onse handen ghedient byden bailliu vande stede an Poperynghe causa officy, heescher jeghens ende tot laste an **Pieter Faulckenberghe**
verweerder - vut cracht van opene letteren requisitoriaele den voorschreven bailliu verleent by burghmeestes ende schepenen
vande voroschreven stede van Poperynghe in daeten vande xvde deser gerzeghelt ende onderteeckent M. Lottin
warby d'oorconden ghetucht hebben tgonne dat hier volght.

Clays de Landstheere filius Jans dackwerker, oudt ontrent xxv jaren, oorconde ghedaecht, ghehoort ende gheexamineert
opde voorseide intendit, tuucht by eede warachtich te zyne dat gheleden ontrent een jaer, hy deposant vergheselschapt wesende met Valentin
Verbeke, dranck al commende van Ypre int passeren een canne biers ofte twee voor de herberghe van Pieter
Faulckenberghe voorschreven
aldaer den zelve Faulckenberghe ende Verbeke jeghens anderen woorden hadden ter cause van eenighe hemlieden voorgaende
questien, zulcx dat eindelynghe den zelve Faulckenberghe trock eenen blooten poignaert ende zyne huusvrauwe eenen rappiere
daermede zy diversschelick
sloughen ende staeken naer den zelve Verbeke - zonder dat zy hem nochtands quetsten - mits dat hy deposant wat beschudde met een cleen stocxken
ende den zelve Verbeke diverssche steken en slaeghen keerde met zynen mantele die hy hadde trontsomme zynen handt
gheworghen, mits welcken den zelve Faulckenberghe en zyne huusvrauwe ziende deur de debvoiren van hem deposant ende de deffentie vande zelve Verbeke
dat zy den zelven Verbeke niet en consten hinderen - hebben hem eindelynnghe vast ghenomen ende ghetrocken in hemlieden herberghe
- die nochtans alsdanne noch ongheghrieft ofte onghequetst was, ende strecx de deure opghesloten,
alwaer zy hem zeer afgriselick sloughen, zulx
dat den zelve Verbeke continuelick moort riep ende hy deposant vresende oock dat zy hem naederhant
zouden aggresseren es ghevlucht ende naer huus ghecommen - die corts daernaer verstont dat de zelve Verbeke alsdanne griefvelick ghequest was.
sluytende daermede zyne depositie.
Aldus ghehoort ende ghedeposeert desen xix may xvjc eenentwintich
Tandt - Griffier.

SAP121A - geen nummmer – Juli – Moord op Jan Maerten filius Carel

Intendit omme den bailliu causa officy heescher
jeghens **Peeter Faes** ghevangen verweerder
dienende voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
j
Inden eersten tot verstande van de materie voorhanden - es te noteren dat dheescher sverweerders laste ghedient heeft van criminelen heesch ter cause vande homicide by hem gheperpetreert inden persoone van Jan Maerten filius Carels.

2
Ende alsoo den verweerder - gheexamineert zynde op de gheleghentheyt vanden faicte - in jugement ghekent heeft de voornoemde homicide ghecommitteert te hebben - nemaer by bedwnghe ende tsynder deffentie -
es hy verweerder deselve deffentie gheadmitteert ter preuve ende den heescher ter contrarie dochte hem goet.
3
Omme welcke contrarie preuve by de heescher te dienen - belive myn heeren op eedt de ghemargineerde oorconden -
Peeter Debysere filius Joos en Jaeneken de dochtere van Sacharias Vande Berghe & Martin Kestelain -
wel nerstelick tee examineren op de circumstantien vande faicte, metghaders te recolleren op hemlieden depositien
voor den heescher ende Jan Maseman ghedaen den xxijste augusty 1622.
4
Item of sij niet ghesien hebben dat den verwereder eerst sijn bloot mes ofte snyder vut ghetrocken ofte ontbloot heeft - naer dien hy vande voornoemden Jan Maerten gheinjurieert ende ghesleghen hadde gheweest met eenen stock op sijnen rugghe,
- segghende hem ick eenen dief - tooghende midts dien tselve bloot mes - compt stout ghy ende vulen sone,
cest cela quiy vous le fera ce jourdhuy
5
Item of sy niet ghesien hebben dat den verwerder met tsele syn mes naer den voornoemde Jan maerten met eenen opghesetten wille ontsteken syn
vol gramschap -wel dapperlyck ende furieuselick verclackt - loopende naer de voornoemde Maerten - hgem de dootwonde ghegheven heeft -
oock niet by bedwanghe crochte tsynder sverweerders deffentie wesende selve den voornoemde Maerten achterwert gheweecken, naer seker waterloop.
vj
Mahieu Alleu - Jan vande Brielen
Dat den verweerder den voornoemde, Jan Maerten met sverweerder voornoemde mes niet tsynder deffentie desen voornoemde Jan Maerten
de dootwonde ghegheven heeft, sal suffissantelyck blycken omme de rechter te ghenoughen - by de ghemartineerden orconden - als den voorseide
verweerder by syn huusvrauwe ende de voornoemde oriconden fotselick vande voornçoemde Jan Maerten ghescheden zynde - dat zy verweerder
metten vorogande opghesetten wille furie ende gramschap dat hy Jan maerten wat gheweecken was vande plaetse vande gnevechte - hem
toegheloopen es - zegghende met syn mes inde handen - Voilà quy vous fera ce jourdhuy.
vij
Waerop believe mijne voornoemde heeren, de ghemargineerde wel scherpelick ende nerstelick texamnieren naementlick de voornoemde Jan
Vander Brielen of hy den verweerder niet ghesien heeft dat hy met syn voornemde mes den selven jan maqerten eerst den steecke ende de
dootwonde onder zyn rechter tetgen ghegehven en heeft.

viij
Item of hemlieden depositien ghedaen den ixde september laetstleden - van woorde te woorde ende van poincte te poincte - niet warachtic hen es -

so die by de hant van Jan Maseman, schepene, gheschreven es, believe de selve te recolleren op hemlieden voorgaende depositien naer behoren met alsulcke circumstantien ende redenen van wetenschap al de juge ex officie behoorlick bevinden sal

Mids welcken den heescher concluderende tendeert als tanderen tyden.

12 juli 1621 – Overlijden Albrecht - Pauwel Heindericx

Den aertshertogh Albertus, grave van Vlaenderen, is den 12ª Julii van 't selve jaer, oock overleden.

30 juli 1621 – De Schorsemolen - Renten – SAP 397

Nous Adriaen Rebault, bourgemaitre
Et Pierre van Daele, echevin de la ville de Poperinghe
Scavoir faisons que ce jourdhuy, date de cestes
Comparurent y devant nous en leurs persones,
Sire Floris Delannoy, prevost de ceste dicte ville, d'une part
Et Cornille Pierens l'ancien, Ghislain Diedeman, Mailliart vande Goosteene, Pierre Diedeman et Jacques van Renynghe
Marchands tanneurs et mamans de la mesme ville d'aultre,
Et recognit ledicte seigneur prevost avoir donné audicts marchans tanneurs les quels recognurent reciprocquement avoir pris d'icelles prevost, tant pour ceulx que pour et au nom de tous aultres tanneurs de ceste dicte ville, leurs hoirs et heritiers
en bon et loyal tiltre de ferme et louage la motte sur laqquelle est appis et basti le viel molin aux excorces
Appertenant aux dicts tanneurs avecq le droict du vent
et une petitte partie d'herbaige allant avecq la ditte motte y joincte gisant au Edewaerthouck
Sur le bord de la rivière de la dicte ville pour par eulx
en joys deux termes durant chacun d'iceulcx noeuf ans,
faissons ensemble dixhuit ans continuels et ensuivans –
l'un l'aultre parmy et movenant la somme de huit livres parisis par an
que les dicts primeurs ont promis et promettent y costes
l'un pour l'aultre et chacun d'eulcx pour le tout in solidum et sans division ou discussion renunchans au benefice iceulcx de payer annuelelement audcit prevost ou autlre a ce commis au jour de St. Remy,
pardessus vj schele parisis v denier au dieu
et quatre lots de vin au proffi de la table une fois
dont la premiere annee et terme de paiement sont escheins au St. Remy en l'an seize cents dixneuf et ausy à continuer l'an et de paiement en paiement lesdictes dix huit ans durans
à charge et condition que lesdicts premiers seront tenus de fumier et amender l edict herbaige selon la coustume du pays au dire de gens a ce cognoissance
Et de payer tot touttes tailles et habelles muses vu a mectre par la mesme terre durant t ce present bail a leur charge sans aulcune diminition et leur cest rendage en te senvoin de quoy avons faict poubsgner tes presentes par ce greffier de ladict ville cedenier de julliet en l'an seize cents vingt et un.

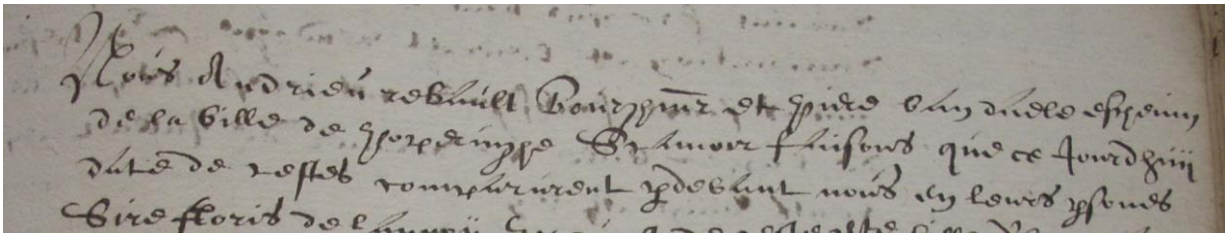

Nous Adrien Rebault, bourgmaitre et Pierre van Daele eschevin de la ville de Poperinghe
Scavoir faisons que ce jourdhuy date de cestes comparurent y devant nous en persone sire Flrois Delannoy, prevost de cestedicte ville, d'une part
Et Cornulle Pierens l'ancien, Ghelein Diedeman, Maillaert vande Goesteene, Pierre Diedeman et jaecques van Renynghe, marchands tanneurs et mamans de la mesme ville d'aulte
Et recognit ledict seigneur prevost avoir donné aux dicts tanneurs lesquels recopurent aussy reciproquement d'avoir pirs d'icelluy prevost tant pour eulx que pour eet au nom de tous les aultres tanneurs de ladicte ville leurs hoirs et heritiers ou ayans cause au loy et loyal tiltre de ferme et louage une motte de molin pur laquelle est basti et assis **le nouveau molin** aux escorces

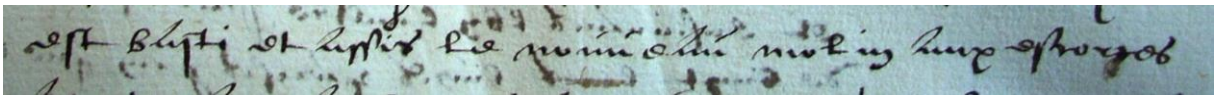

Icy tenant auxdicts tanneurs, tenu en ferme par Toussain Dambre, avecq le droict du vent et deux mesures dherbaige vu environ y jouistes auxhtenant a labbaye de st. Bertin gisant au Edewaerthouck sur le bord de la riviere de ceste dicte ville pour par eulcx en toyz a tel tiltre que dessus un temps et terme de noeuf ans continuels et ensuivans l'an l'aultre a comencer a la St. Remy en l'an seize cents vingt et un parmy et moyenant un doubbel ducat au proffit de leglise de St. Bertin de cette ville
Et de rendaige principal quarante cinq florins de garante gros monnoye de flandre la puere y an ledicts noeuf ans durans par dessus le un ordinaire ducht seigneur prevost que lesdicts prennerus ont promis et promectent y cestes l'un pour l'aultre et chacun deulx pour le cout en solidum et sans division ny discussion crenninchans au benefice d'iceulx de payer annuelelemnt audcit seigneur prevost ou aultre a ce commis tout en un paiement dont le premier an et terme de paiement espera au jour de st. Remy en l'an seize cents vingt et deulx et aussy a contineur d'an et an et de payement en paieement, lesdicts noeuf ans durans
Acharge et conditioon que lesdicts premiers seront tenus de bien nettoyer la riviere du long la motte et terres susdictes et de bien fumer et amender tcelle terre pour la rendre en fin chensse en bon estat et ncomposture au dire depens a ce cognoissans et de payer a leurs despens touttes charges tailles et gabelles mises au mectre sur tcelles durant de present bail sans diminution dudict rendaige en tesmoin de quoy avions faitte signer ces presentes y le greffier de ladicteville ce dernier de julliet seize cents vint et un

2 augustus 1621 – Ryckebusch heeft zijn sucrioen niet betaald - Renten – SAP 397

Compareerde in persone **Charles Ryckebusch filius Frans**, landman woonende in de prochie van Winnezeele,
verkennende wel ende deuchdelick schuldich te zyn
Jan Folcke, coopman ende heudevetter,
woonende alhier ten desen present ende accepterende
de somme van achthien ponden twee schellynghen grooten vlams
procederende van **coope ende leverynghe van succrioen**

by den voornoemde Ryckebusch ghecocht jeghens **Guillaume Seysoen**, coopman ende schoemaeker tot Duynkercke
volghens d'obligatie danof zijnde in daeten vande xide hoymaent xvjc xix
den voornoemde Folcke ghegheven ende overghestelt by den voornoemde Seysoen in het leveren van leire
belovende hij Ryckebusch de selve somme van xviij pond ij schel grooten te betaelen an dezelve Folcke binnen de vier maenden naer date desen
al teenen payement
by de verbuerte van vier ponden groten vlams
deen helft ten profytte van de aermen deser stede
ende dander helft tot profytte van d'aermen van Winneseele
waertoe den selven Ryckebusch met zijn eyghen ende voluntarelicke wille
ende consente ghecondemneert is ende dese tzynen last ghewesen excutoire talen instat niet jeghenstaende verjaerthede van diere.
Actum present J. Fobert, burgmeester ende J. Jacobssoone schepene
Ijde oust 1621

9 augustus 1621 – De notabelen van de stad - SAP 435 - folio 60

Notabelen deser stede ghecooren by burghmeesters ende schepenen upden ix ougst 1621

Jan Fobert, burghmeester vande commune - Guillaume Floor- Jan de Schottere - Gilles de Roode - Nicolais Tlam - François van Beveren - Matheus Trystram -
Loys van de Goosteene - Jan Wyts - Ghelein van Elstlande - Boudyn Beuten - François Pierens - Jan Mazeman d'oude - Jan Maerten - Caerle van Reninghe -
Ghilein Diedmean - Ghilein vander maerle - Jacob Deberch - Augustyn van Damme - jacob Wanten - Jacob Verslype - Renaut Merlebeck - Jan Questroy -
Jacques van Renynghe

30 augustus 1621 – Hopordonnancie

HET III. CAPITTEL.

Placcaert verbiedende te plucken ofte te droogen eenige Cruysblaederen van boven oft van onder de Rancken, oft eenich Poeder noch de ſelve te mengelen met de Hoppe. 30. Auguſti 1621.

BY DEN CONINCK.

ONſen lieven ende getrouwen die Cancellier ende Luyden van onſen Raede in Brabant, ſaluyt ende dilectie. Alſoo wy onderricht zyn dat een van de principaelſte neeringen ende traffycke binnen onſe Landen van herwaerts-over, is het planten, winnen ende verhandelen van Hoppe, waer mede by de Ingeſetenen der ſelver in andere vremde Landen ende Coninckrycken grooten handel ende Coopmanſchappen gedreven zyn geweeſt, t'onſen grooten proffyte ende van onſe Onderſaeten, door dat de ſelve Hoppe van deſe Landen verre de beſte gerekent wordt, buyten die van andere Landen, behalvens dat t'ſedert eenige jaeren herwaerts, die ſelve ſoo by den Landtſman, als eenige Coopluyden is vervalſcht ende gecorrompeert geweeſt, door dien dat ſy-lieden droogen van de blaederen van de ſelve Hoppe ende andere gewaſſen, omme de ſelve te ſwaeren in 't gewichte (daer mede die vercocht wordt) ſoo dat onlanckx geleden de ſelve in eenige Landen, ende naementlijck in Engelandt, geheel verworpen, jae voor valſch goedt verbrandt is geweeſt, zynde uyt andere Landen die noyt aldaer getraficqueert en hebben, als Ooſt-landt, Brunſwyck ende tot Sileſien toe, uyt oorſaecke van de voorſchreven valſcheyt, de voorſchreven Hoppe aldaer geſocht ende in groote quantiteyt gebrocht geweeſt, ende noch meer gebrocht ſal worden, tot grooten achterdeele van onſe voorſchreven Landen, ten zy daer-inne by ons werde voorſien, DAEROMME SOO IS'T, Dat wy willende de voorſchreven vervalſchinge beletten, hebben by advyſe van die van onſen Raeden van Staete ende Secrete, ende ter deliberatie van onſe ſeer lieve ende goede Moye Vrauwe Iſabel Clara Eugenia Infante van Spaignien, &c. verboden ende geinterdiceert, verbieden ende interdiceren by deſen, dat niemant hem en vervoordere te plucken, oft te droogen eenige Cruysblaederen van onder, noch van boven de Rancken, oft eenig Poeder, noch de ſelve te mengelen mette Hoppe, onder wat pretext dat het zy, laſtende ende bevelende alle Officieren van de Plaetſen onſer Lande ende Hertogdomme van Brabant ende van Overmaze, daer de ſelve Hoppe is waſſende ende geplant wordt, in 't plucken ende droogen der ſelver, daer op goede toeſicht te nemen, mitſgaders dat ter Plaetſen daer-men die gewoonlijck is te vercoopen by Cuerheers ende Waerdeerders de voorſchreven

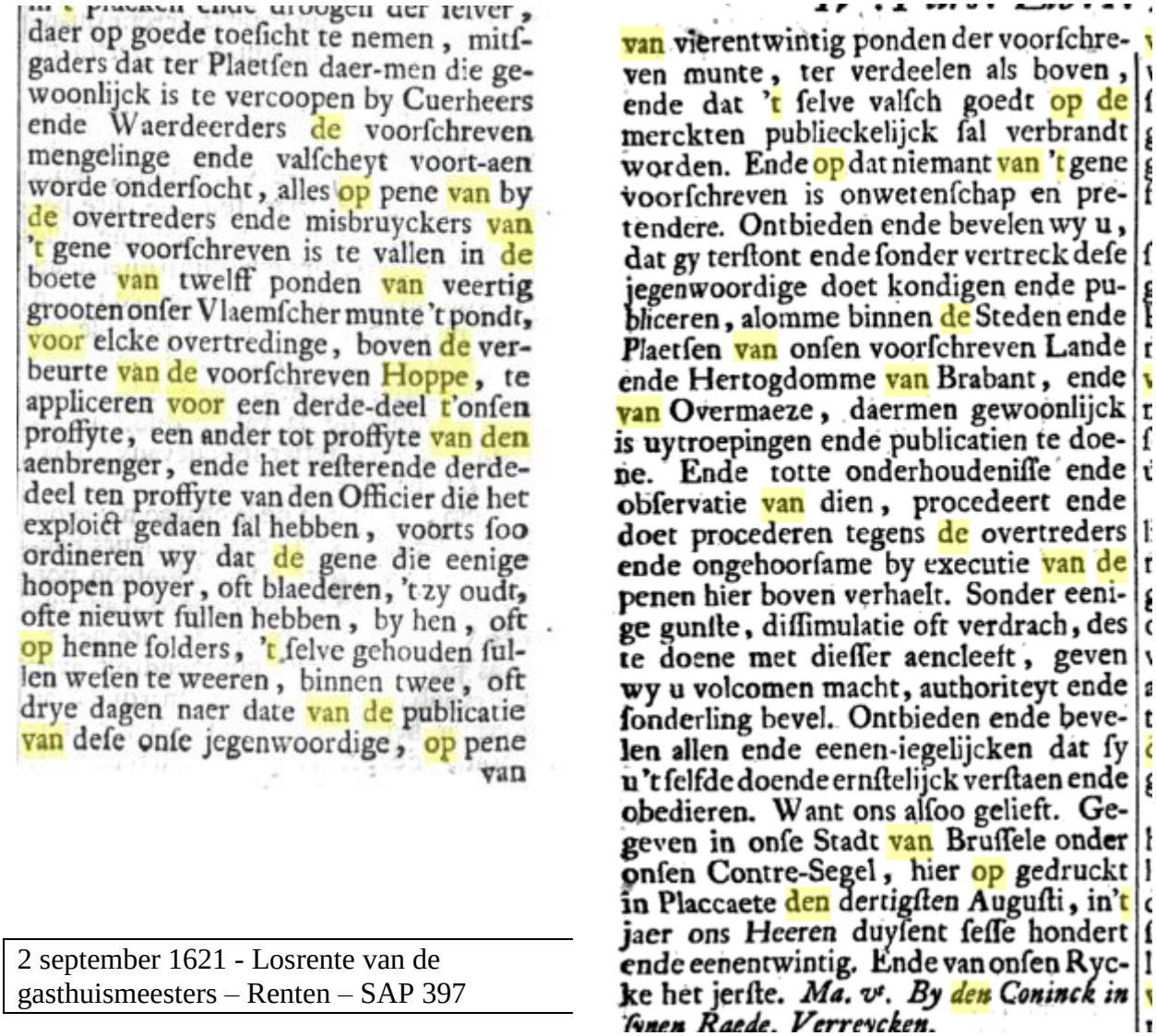

in 't plucken ende droogen der selver, daer op goede toesicht te nemen, mitsgaders dat ter Plaetsen daer-men die gewoonlijck is te vercoopen by Cuerheers ende Waerdeerders de voorschreven mengelinge ende valscheyt voort-aen worde ondersocht, alles op pene van by de overtreders ende misbruyckers van 't gene voorschreven is te vallen in de boete van twelff ponden van veertig grooten onser Vlaemscher munte 't pondt, voor elcke overtredinge, boven de verbeurte van de voorschreven Hoppe, te appliceren voor een derde-deel t'onsen proffyte, een ander tot proffyte van den aenbrenger, ende het resterende derde-deel ten proffyte van den Officier die het exploict gedaen sal hebben, voorts soo ordineren wy dat de gene die eenige hoopen poyer, oft blaederen, 't zy oudt, ofte nieuwt sullen hebben, by hen, oft op henne solders, 't selve gehouden sullen wesen te weeren, binnen twee, oft drye dagen naer date van de publicatie van dese onse jegenwoordige, op pene van

van vierentwintig ponden der voorschreven munte, ter verdeelen als boven, ende dat 't selve valsch goedt op de merckten publieckelijck sal verbrandt worden. Ende op dat niemant van 't gene voorschreven is onwetenschap en pretendere. Ontbieden ende bevelen wy u, dat gy terstont ende sonder vertreck dese jegenwoordige doet kondigen ende publiceren, alomme binnen de Steden ende Plaetsen van onsen voorschreven Lande ende Hertogdomme van Brabant, ende van Overmaeze, daermen gewoonlijck is uytroepingen ende publicatien te doene. Ende totte onderhoudenisse ende observatie van dien, procedeert ende doet procederen tegens de overtreders ende ongehoorsame by executie van de penen hier boven verhaelt. Sonder eenige gunste, dissimulatie oft verdrach, des te doene met diesser aencleeft, geven wy u volcomen macht, authoriteyt ende sonderling bevel. Ontbieden ende bevelen allen ende eenen-iegelijcken dat sy u 't selfde doende ernstelijck verstaen ende obedieren. Want ons alsoo gelieft. Gegeven in onse Stadt van Brussele onder onsen Contre-Segel, hier op gedruckt in Placcaete den dertigsten Augusti, in't jaer ons Heeren duysent sesse hondert ende eenentwintig. Ende van onsen Rycke het jerste. *Ma. vt. By den Coninck in synen Raede. Verreycken.*

2 september 1621 - Losrente van de gasthuismeesters – Renten – SAP 397

Compareerde in persone **Danniel van Santvoorde ende Cathlyne** syne huusvrouwe, verkennende ende belydende wel ende deuchdelick vercocht te hebben
an **Cornelis Pierens doude, Ghelein Diedeman ende Clays Beke**
inde qualiteit als ghasthuusmeesters desere stede ten profytte, oirboore ende begonne van de selve gasthuuse
eene erfvelicke losrente van twee ponden grooten by jaere
den penninck xvi de
voor de somme van tweeendertich ponden grooten vlamsch by de vercooper ende thaere contentemente ontfaen
inneghaende heden date deser
wannof t'eerste jaer vallen ende verschynen zal den ijde decembre 1622 naestcomende ende zoo voorts van jaere te jaere
eeuwelick ende erfvelick ghedeurende
emers totter effective lossinghe van diere die zal moghen gheschieden tallen tijden alst de vercoopers, haerlieden hoirs ende naercommers ofte ander cause ende actie hebbende an naervoghende hypotheque goedt dyncken zal
al teene payemente midts bylegghen de voorseyde xxxij ponden grooten met de verloopen van diere totten daghe van de selve aflossynghe naer rate van tyde
in goeden ende ghepermitteerden gelde,
verbyndende daerinne by vorme van hypotheque

de helft van vier ghemeten twee lynen xiii roeden **hommelhof ende zaylant in de Peselhouck**
van oosten jeghens tlant Ghilein van Maele,
de zuutzyde Charles Moejaert,
van westen tlant van zyne kinderen,
de noordtzyde de Coppdernolstraete,
te vooren belast met de helft van eene losrente van xxx ponden sjaers den pennynck xvjde ten proffytte van de aeldynghen van Jan Declerck,
Item noch de helft van **een woonhuus** met de helft van de schuere, coestal, poorte ende ander edifcien, aldaer staende
met de helft van de erfve ghemeene met zijne kynderen
staende ende ligghende in de **Leverstraete** deser stede
daer de voornoemde Santvoorde te woonen plach,
streckende van zuuden ende westen jeghens **Sint Joorishoff**,
van noorden d'aeldynghen van Pieter Roelens,
van oosten de voorseyde Leverstraete
te vooren belast met i pond iiij schel parisis ten profytte van Jan van depeere int hoofmanschap van Antuens ende voorts met zulx inninghe ende executie etc.
Actum present pieter vande Peereboome, Jan Makeblyde, burchmeesters, Jan Mazeman, christiaen Mannen ende Jan Wyts schepenen
den ijde septembre xvjde xxjtich

21 september 1621 - Fourneelketel gekocht – Renten – SAP 397

Compareerde in persone **Antheunis Vanhecke**, varwer,
woonende binnen deser stede,
bekennende ende belydende wel ende deuchdelick schuldigh te sijne
Jan Loys, mede compareerende ende accepterende
de somme van xx pond parisis van coope ende leverynghe van **een fourneelketel** by hem tsynen contentemente ontfaen,
belovende de selve somme te betaelen by twee egaele payementen
danof teerste vallen sal van heden date deser in een maendt
ende tresterende ende laeste payement binnen twee maenden daernaer volghende,
belydende tot sekerthede van dien den selve ketel
omme by faulte van betalinghe de voorseyde somme ende payementen samen te verhaelen naer costume
Actum Jan Fobert, burghmeester ende Frans Keerne schepenen ten den xxi septembre 1621

18 oktober 1621 – Sint Lucasdag - Halmen

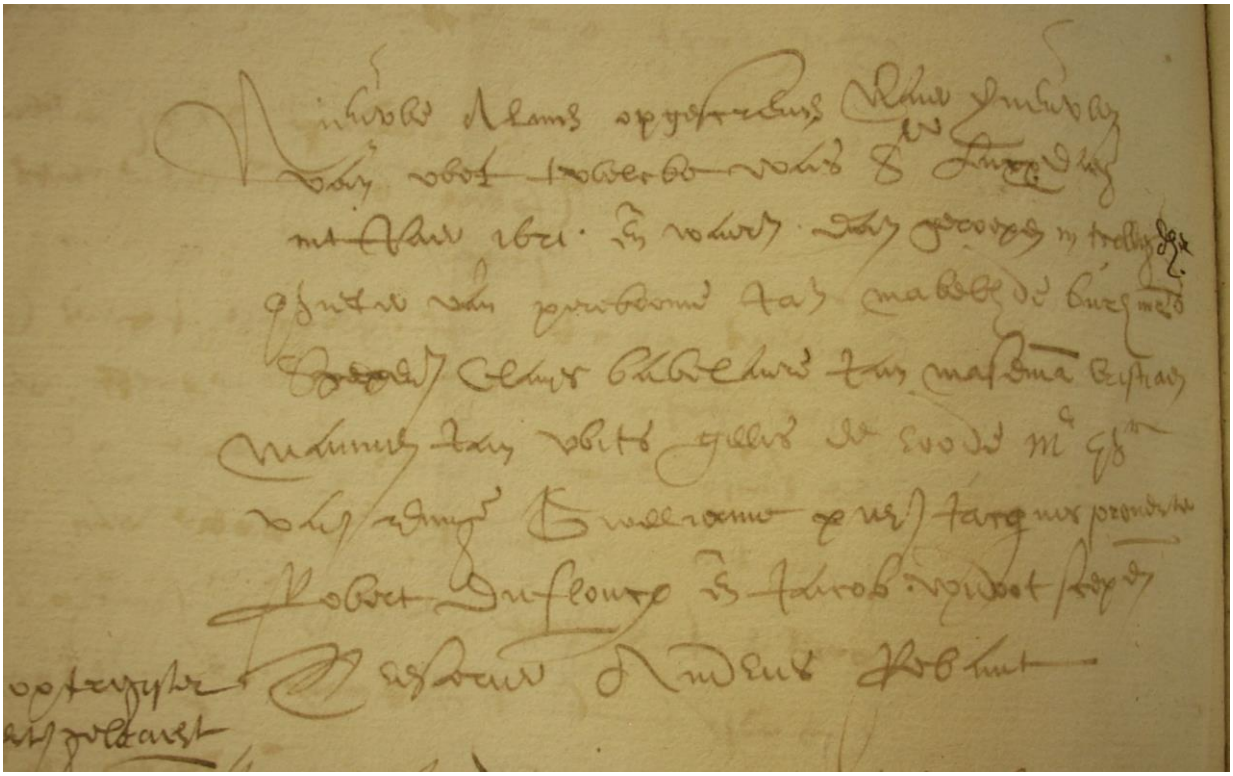

Nieuwe almen opgescreven naer vernieuwen van wet, welcke was St. Lucasdag int jaer 1621 ende waren dan geroepen in tcolleghe Pieter van Peerboome, Jan Makeblyde, burchmeesters, Clays Babelaere, jan Maeman, Bastiaen Mannen,Jan Wits, Gillis de Roode, meester Pieter van Reninghe, Guillaume Pieren, Jacques Proventier, Robert Duflоucw, ende Jacob Widoot, schepenen
Meestere Andreas Rebaut

18 oktober 1621 - De wet vernieuwd - SAP 435 -

De wet deser stede verameckt by myn eerweerde heere den abt van Sint Bertins heere der stede van Poperynghe upden xviij octobre 1621

Burghmeester vande commune - Pieter vande Peerboome
Burgmeester vande wet - Jan Makeblyde
schepenen:
Nicolais van Babelaere - Jan Ma zeman - Christiaen Mannen - Jan Wyts - Gilles de roode - meester Pieter van Renynghe - Guillaume Pierens - Jacques Proventier - Robert Duflocq - Francois Wydoot

Tresorier - Andries Rebault

Raden deser stede vernieuwt ende ghecooren by myne heeren burghmeesters ende schepenen upden xix octobris 1621
Andries Rebault, tresoerier - jan Fobert - Guillaume Rouvroy - Guillaume Floor - Nicolais vander Doene - Jaecques Wyts - Frnçois Keerne - meester jan vander Foosse - Jan Bollaert - Jaecques Baert - François Folcke - François Pierens

Quartier vanden berechte van de selve jaere

1° Jan Makeblyde, burghmeester vande wet - jan Wyts - Robert Dflicq
2° Pieter vande Peerboome, burghmeester vande commune - Christiaen Mannen – François Wydoot
3° Jan Mazeman - Pieter van Renynghe - Guillaume Pierens
4° Nicolais Babelaere - Piete de Roode - Jacques Proventier

Notable ghecooren ende ghedenomeert byde voornoemde burghmeestes ende schepenen ten voornoemde daeghe
Pieter vande Peerboome, burghmeester vande commune - Cornelis Pierens d'oude - Jan de Schottere - Loys vande Goosteene - Jan Denys - Francois van Beveren - Boudewyn Beuten - Matheus Trystram - Ghelein Diedeman - Jacob Deberch - Jacob verslype - Clays devos d'oude - Caerle van Renynghe - Jan Jacobsone - Jacques melis - Nicolais Tlam - Jan van Damme - jan Bouve - Jan Rouvroy - Ghelein Vermaerle - Clays Beke - Jan Maerten - jan Questroy - Clays Merlevede

Refectiemeesters ghecooren ende ghedenomeert by burchmeesters, schepenen ende raden deser stede den xxste octobre 1621
Christaien Mannen, schepene
meester Jan vander Foosse, raedt

Contrerolleur - Guillaume Rouvroy

Meester jan vander Foosse ende Christaien Mannen, refectiemeester vande voorleden jaere zyn ghetauxeert ter cause van huerlieden gaige ordinaiere
xij pond parisis ende ten regaerde van de lastighe wercken extraordinaire ten selven jaere ghedaen elck xxxvj pond ende compt tzamen - iiijxx xvj pond parisis

Nicolais Babelaere als gaugierder van de wynen ene bieren ghedeuerende den tyt vande voorleden jaere is ghetauxseert - xij pond parisis

26 oktober 1621 - SAP 435 - folio 62

Verpachtynghe van diversche stederechten voor den tyt van eenen jaere innegaende Sinte Lucasdaghe xvjc xxj ghedaen ter haulche inde schepencamere - present burghmeesters ende schepenen den xxvj octobris 1621

Den pacht vande calcyde es ghebleven na divversche verhooghingen up Jan Baervoet voor de somme van xlvj pond parisis
Borghe pieter van Neufville

Jan Barvoet heeft den voornoemde pacht van de calcyde overghelaeten an Andries Everaert ten desen present - belovende hy Everaert den selven Barvoet ende zyne
borghe danof te indemneren ende garranderen waervooren hem borghe stelt ende constitueert Pieter Everaert emdecomparerende up de bleofte van indemniteit in style
Actum present Jan Wyts ende Guillaume Pierens schepenen den 26 november 1621

Den pacht vanden ghebranden wyn es ghebleven up Antheunis Cathoore voor de somme van lxxiij pond
Den pacht vande assyse opde azyn es ghebleven up JJakes Steven voor de somme van xl pond

Den pacht vande assyse upt seysere, meeyken ende clarette is niet inghestelt - memorie

50d - Bestuur - 12 december 1621 - Accijns op de wijn

Alzoo myne heeren bailliu, schepenen ende raeden deser stede by haerlieden resolutie van de iiijde deser maendt goet
ghevonden hebben te verpachten d'assysen ordinaire ende extraordinaire derselve stede by octroye competerende upde wijnen inneghedaen
ghevent ende ghesleten zoo inde heerberghen ende tappershuusen als inde bruloften binnen der selve stede ende jurisdictie ghehouden
welcke pacht naer voorgaende publicatie ghebleven is ende overghesleghen ten daegh van ghisteren up Robert du Flocq als laetst
verhoogher ende meestbiedende van dien voor eenen tyt beginnende ten daghe van morghen wesende xiijde deser maendt metten zonnenopganck
ende expirerende den laetsten van april int jaer 1622 naestcomende
zoo eist dtmen van weghen de voorseide bailliu, burghmeesters, schepenen ende raeden last ende beveelt an alle heerberghiers ende tappers methgadeers
an de gonne bruloft houdende - tzi datmen inde zelve bruloft ontfanght oft niet -
den zelven pacht gheduerende billiet te haelen vande voorseide Robert duFlocq van alle de wijnen die zij indoen zullen ende dat voor t'indoen
ende kelderen volghende de statuten daerup ghemackt ende dat al upde boeten verbuerte van de wyn ende verbodt van haerlieden herberghen zoo byde voorseide
statuten breeder gheseyt is de welcke men verstaet te blryfven in haerlieden vigeur zoo int regrard vnde voornoemde weerden ende tappers
ende wynschrooders als de gonne bruloft houdende tzy datmen aldaer gifte ontfanckt ofte niet zoo voorseit is - alle ander ghelick of deselve
hier van voorde te worode gherepeteert waert.
ordonnerende insghelicx an alle de gonne henlieden beneerende met ghebranen wijn, azijn ende ceisere te vercoopen end venten van nu voort vor
t'indoen vandezelve ghebranden wyn, azyn ende ceisere danof de wete te doen aende pachte rvan dien opde boete van iij pond parisis telcker reyse dat zy
de contrarie van dien doen zullen ten profytte van de selve pachter.
ghepubliceert den xijde december 1621.

desen pacht vande stederechte bedraecht dertich ponden grooten

23 december 1621 – Molenzeilen niet betaald – Renten – SAP 397

Compareerde in persone **Neelken, de weduwe van Antheunis Waels**,
gheadsisteert met **Jan Wyts**,
in desen haeren bystaenden man,
verkennende ende belydende,
wel ende duechdelick schuldich te syne an **Jaques delaFontaine**,
ter acceptatie van **Charles Leivin** ten desen present
over ende ten proffytte van den zelven Fontaine
de somme van derthien ponden thien schellynghen grooten vlamsch,
procederende van coope ende **leverynghe van muelenzeellen** by acte van condemnatie
ghegheven by voocht ende schepenen der stede van Ipre waerinne begrepen de costn vande

prcoessen metghaeders de vanghemelde costen by de voornoemde comparante dat hier ghedoocht ende by den zelven Lievin over den zelven Fontaine verantwoort,
belovende de selve somme te betaelen by afgaende paiementen van jaer te jaere danof elck payement bedraeghen zal xviij ponde parsiis sjaers, t'eerste van dien vallende te half maerte 1623ende zoo voort van jare te jaere tot de volle betalynghe van voornoemde somme van xiij pond x schele grooten vlamsch daervorren hem boorghe ende principael ghestelt ende gheconstitueert heeft zo hij doet by desen Clays Demoor ten desen mede comparerende met beloofte van indemniteyt naer style waerjeghens de voorseyde weduwe ende de selve haere voorighe comparanten ende elck van hemlieden respectivelick met haerlyden consente by ons schepenen onder ghenompt ghefoucht zyn zoo wij hemlieden condemneren by desen wysdom dese teghenwoordighe executoire ten laste van haerlieden persoonen ende goedynghen niet jeghenstaende bestaethede vandien
actum present Nicolays Babelaere ende Jan Wyts, schepenen
den xxiiij december xvi c xxitich

https://books.google.be/books?id=4yBjAAAAcAAJ&printsec=frontcover&dq=1621&hl=nl&sa=X&ved=2ahUKEwid49Tzs9n0AhWEsaQKHeFUDQc4KBDoAXoECAsQAg#v=onepage&q=1621&f=false

chirrugien instructive

0 RecensiesReview schrijven

Der chirurgyen instructie oft onderrechtinge: waer by ghevoeght ..., Volume 1
Door Joannes Tagaultius

Het lichaem in veelderley manieren ghewondt.

Van de curatie der Wonden int generael.